

# HUPPELDE PUP

AFDELINGSORGaan NGV AFD. GRONINGEN EN NRD. DRENTHE

6E JAARGANG - NEGENTIENNEGENEENTIG



*[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely Dutch, serves as a background for the page.]*

## HuppelDePup

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en Noord-Drenthe en verschijnt doorgaans drie keer per jaar.

## Abonnementen

HuppelDePup wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen en Noord-Drenthe. Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezins-lidmaatschap (à f 12,00 per afdeling/lidmaatschap) van de afdeling Groningen en Noord-Drenthe. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV Postbus 976 1000 AZ Amsterdam. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelings-secretaris. Andere belangstellenden kunnen een abonnement nemen op HuppelDePup door overmaking van f 15,00 op girorekening 5563062 ten name van: NGV afdeling Groningen en Noord-Drenthe te Groningen o.v.v. Abonnement HuppelDePup. Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

## Oude nummers en jaargangen

Losse nummers, voorzover voorradig, kosten f 6,00. De jaargangen 1994 t/m 1997 (allen met index) en 1998 kosten f 15,00 per jaargang, drie jaargangen f 37,50, vijf jaargangen f 50,00. Deze kunnen verkregen worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers/jaargangen. Tevens worden ze (met korting) aangeboden tijdens de afdelingsbijeenkomsten.

## Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteurs-exemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

## Redactie HuppelDePup

- J.W.H. van Campen te Roden (Drenthe)
- H.J.E. Hartog te Groningen
- C.M.W. Hessels te Noordhorn
- M.J. IJerman te Groningen
- J.B. Kranenburg te Groningen
- E.F. van der Laan te Leens
- A. Veldhuis te Veenwouden (Friesland)

## Algemeen redactie-adres

H.J.E. Hartog, Snelliusstraat 28, 9727 JN te Groningen

## Kopij voor HuppelDePup

Kopij voor het volgende nummer **uiterlijk eerste week november 1999** toesturen aan het hiervoren genoemde algemeen redactieadres.

## Enige spelregels

- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen en/of Noord-Drenthe
- Bij voorkeur insturen op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van HuppelDePup.
- Te lange artikelen kunnen door de redactie worden bewerkt/ingekort in overleg met de auteur.

## Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel. Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, een en ander ter beoordeling van de redactie.

## Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende HuppelDePup, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven. De afdelings-secretaris, C.M.W. Hessels, tel.: 0594-502205, zal u graag alle benodigde informatie verstrekken. Leden met niet-commerciële advertenties (bv.: te koop aangeboden) krijgen korting.

## Contactdienst (CALS)

Dhr. S.J. Smid, Dorpsstraat 9, 9462 PJ te Gasselte

## Afdelingsbibliotheek

Lopende Diep ZZ 8 te Groningen, tussen de Oude Kijk in 't Jatstraat en de Oude Boteringestraat. Tel. 050-313 00 52. Open op werkdagen, tijdens kantooruren. Graag van te voren even een telefoontje.

## Bij de kافت

Ter gelegenheid van het eerste lustrum van HuppelDePup extra feestelijk: gekleurd.



Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf moet de vakantie nog beginnen, op het moment dat u dit leest is die voor de meesten van ons voorbij. Voor het nieuwe seizoen hebben we weer een paar mooie, interessante lezingen voor u uitgezocht. Mocht u nog een leuk idee hebben, dan houden we ons aanbevolen. We gaan er als bestuur weer fris tegenaan, helaas met een persoon minder. Onze secretaris Kees Hessels heeft een baan in het Zuiden gekregen en vertrekt dus noodgedwongen. We laten hem node gaan en bedanken hem bij deze, namens het bestuur en waarschijnlijk ook uit naam van de leden, voor het werk wat hij voor de afdeling deed. Behalve secretariaatswerkzaamheden, was hij ook verantwoordelijk voor de opmaak van dit blad.

Nogmaals: **Bedankt Kees**, het ga je goed.

Zijn werkzaamheden zijn tijdelijk overgenomen door Henk en Eddy, maar op de lange duur gaat dit natuurlijk niet. Ook al omdat er nog steeds een vacature is en ook onze CALS er na vier jaar mee stopt. (Zie ook *Gens Nostra* sept./okt.) Wie van de ruim 500 afdelingsleden helpt ons? Je hoeft geen snelle jongen/meisje te wezen, gezond verstand is genoeg.

In deze HDP weer de vaste rubrieken. Ook uw bijdrage kan er een volgende keer in staan.

Als onbekende bron in dit nummer Het Gerecht van Westerwolde e.o., met als titel "732". Voor de volgende keren staan op stapel: heksen – oude gebruiken – moord en doodslag in vroeger tijd – begraven – onderwijs – personeel – weeskinderen – musea en beroepsgilden – echtscheiding – invaliditeit.

Heeft u over deze onderwerpen iets leuks gevonden of een interessant archiefstuk, dan houden we ons aanbevolen. Ook nieuwe suggesties blijven welkom, of misschien wilt u zelf wel eens een stukje schrijven.

Onze voorraad artikelen neemt wat af, we kunnen dus wel weer wat gebruiken. We wensen u een prettig seizoen met veel goede genealogische vondsten en hopen u vaak bij onze bijeenkomsten te mogen begroeten.

### - VER VAN HUIS - VER VAN HUIS - VER VAN HUIS - VER VAN HUIS -

- Willem van der Meulen, kommies, geb. Groningen 12-8-1836, gehuwd met Anna Maria Melgers, geb. Groningen 22-12-1838. Familie komt 1866 van Nijkerk naar Bergh en vertrekt 1867 naar Lobith (thans gemeente Rijnwaarden).
- Remmina Henderika Hassebroek, geb. Hoogezand 25-4-1895, tr. Pieter Wijbenga, soldaat/kommies, geb. 29-3-1894 Idaarderadeel (Fr.). Het paar komt in 1920 naar Bergh.

Bevolkingsregister Bergh (Gld.). Ingezonden door redactie Achterhoekbulletin.

**Kopij voor de volgende HuppelDePup a.u.b.  
insturen uiterlijk eerste week november 1999**



## Genealogisch voorstellen

door Joop van Campen en Eddy Landzaat

### **G. van der Molen–Duyster, lidnummer 121995**

Zij en haar man zijn woonachtig in Amerongen. Zij hebben belangstelling voor historisch onderzoek, waaronder familieonderzoek: kwartierstaat en parenteel. Een groot deel van hun voorouders is afkomstig uit de drie noordelijke provincies. Lange tijd kwam er door werk en wonen in Utrecht niet veel van onderzoek terecht. Nu zij tot de senioren behoren kunnen ze er meer tijd aan besteden. In het Groninger Kwartierstatenboek komt de staat van haar grootmoeder Geertruida Ham voor. Het voorgeslacht van haar grootvader Albert Geuchies (Ruinerwold e.o) is gepubliceerd in *Gens Nostra*, december 1998, pag. 702/703. De gemeenschappelijke voorouders kwamen uit Zuidwest-Friesland, zoals Van Nes en Schotanus. In het Groninger Kwartierstatenboek worden staten van de voorouders van haar man vermeld: Ietse van der Molen en Jeltje IJszenga. Streekhistorisch onderzoek is gericht op Hemelum (W-Friesland) en Grootegast. Zij is actief voor de knipseldienst van de NGV en lid van de afd. Groningen en Noord-Drenthe; haar man van de afd. Amersfoort. Verder zijn ze vriend van het CBG en zoeken zij op Internet en uiteraard in verschillende archieven. Overige hobby's: concertbezoek, wandelen en fietsen in de omgeving van Amerongen.

### **Jaap en Wiele van de Ploeg–Stavinga, lidnummer 126883**

Hij is 61 jaar en van beroep electronicus. Ze wonen in Groningen. Ze doen reeds tien jaar genealogisch onderzoek naar de families Stavinga (Baflo, Uithuizen, Middelstum) en Van de Ploeg ('t Zandt, Kantens, Bedum, Middelstum). Het resultaat van hun onderzoek wordt in familiekring verspreid. Overige hobby's: lezen, schaken.

### **H.P. Velvis, lidnummer 126851**

Hij is 67 jaar en gepensioneerd KPN-er Telecom. Woonachtig in Groningen. Is ongeveer een jaar met genealogie bezig en doet onderzoek naar de eigen familie: Velvis (Reiderland) en Kragt (Westerkwartier). Het resultaat van het onderzoek bewaart hij voorlopig voor zichzelf en verspreidt het in familiekring. Overige hobby's: geschiedenis van Stad en Ommeland, postzegels Nederland verzamelen.

### **C.W. Oppelaar, lidnummer 115861**

Hij is 66 jaar oud en woont in Winschoten. Sinds ongeveer 20 jaar doet hij aan genealogie. Hij is sinds 1980 lid van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie en sinds 1987 van de N.G.V. In de kwartierstaat van zijn vrouw zijn een paar Duitse takken: Goijert (sinds 1811 in Harkstede, voor die tijd in Gehrde boven Osnabrück), Hasekamp, Meyer, zu Drehle en Nienaber (ook in Gehrde) en Pot of Pott (rond 1800 in Emden), Dekker, van Lingen (ook in Emden). Er is een Gronings-Noorddrentse tak: Bazuin, Oosterveld, Eising, Tuinman. Er zijn takken uit Midden-Nederland vooral in het gebied tussen Utrecht, Barneveld, Wageningen, Gorinchem, Alblasterdam, namelijk: Hazendonk, Kramer, de

Leeuw, van Uitert, Vermeulen, de Ridder, enz., enz.

Een van de vragen die hem hoog zit is: Waar komt Jan Aaldriks Pot vandaan, die in 1771 geboren moet zijn, op 20-12-1796 in Emden trouwt met Margaretha Johannes Dekker, en overlijdt op 20-3-1852 in Emden. Zijn beroep was stuurman, later schipper, zee kapitein. Ergens uit Groningen?

**Dick Uuldriks, lidnummer 127037**

Hij is 54 jaar, woont in Veendam en is teamleider automatisering belastingdienst provincie Groningen. Hij houdt zich voornamelijk bezig met onderzoek naar de eigen familie Uuldriks (ook Uulders en Uildriks). Stamvader is Uildrik Geden rond 1700 gehuwd met Antie Eilderts en afkomstig van Logumer Vorwerk onder Larrelt bij Emden. Omstreeks 1790 komt Jakob Eildert Uilrichs naar Winschoten. De naam Uildriks en Uuldriks komt voor in het noordoosten van de provincie Groningen (Midwolda, Finsterwolde, Scheemda en Slochteren). Tot op heden heeft hij ca. 1500 naamgenoten en aangetrouwden gevonden uit vier verschillende families. Ze zijn inmiddels uitgevlogen over heel Nederland en deels over de wereld.

De gegevens worden voorlopig bewaard voor eigen gebruik en worden verwerkt via ProGen 2.3 en een duitstalig programma Familien Stammbaum van Broderhund Software Engeland; dit vanwege de uitvoermogelijkheden.

Hij is tevens vriend van het CBG.

**O. (Otto) Konneman, lidnummer 126843**

Hij is 50 jaar, woont in Groningen en is projectleider I.T. Hij doet al ongeveer 20 jaar aan genealogie en houdt zich ook bezig met de historie van de streek waar zijn voorouders woonden. Hij verricht onderzoek naar de families Konneman(n) (Conneman) te Heede (Dld.), Sappemeer en Groningen, en de familie Huttenga uit Schildwolde en omgeving. Het ligt in zijn bedoeling de resultaten van dit onderzoek t.z.t. te publiceren.

Overige hobby's: Franse taal

**A. (Afina) Broekman, lidnummer 127178**

Zij is 55 jaar en woonachtig in Fair Lawn, New Jersey in de Verenigde Staten. Van beroep is zij bibliothecaresse. Zij is reeds 10 jaar bezig met genealogie en streekgeschiedenis. Families waar zij onderzoek naar doet zijn De Haan, Starke, Rave (alle in Nieuwe Pekela), Kleve en Meijering/Meiring (beide in Oude Pekela). Verder Gast en Ten Bruggencate in Overijssel. Het doel van het onderzoek is publicatie op Internet. U kunt haar dan ook vinden op [www.mithril.org/~afina](http://www.mithril.org/~afina). Haar e-mail adres is [afinab@idt.net](mailto:afinab@idt.net). Naast lid van de NGV is zij vriend van het CBG. Overige hobby's: wandelen en haar kleindochter.

**A. (Mary) Huisman-Anaryma, lidnummer 122089**

Zij is 56 jaar, huisvrouw en woont in Dronten. Zij is al 17 jaar bezig met onderzoek naar de naam Huisman (Termunten, Wagenborgen en Slochteren) en De Ruiters (Steenwijk en Meppel). Zij verzamelt gegevens voor eigen gebruik en eventueel voor een familiereünie. Behalve lid van de NGV is zij ook vriend van het CBG.

Andere hobby's zijn fotografie, reizen, postzegels verzamelen, archeologie en architectuur.



## Afdelingsprogramma Tweede helft 1999

door Joop van Campen

### Maandag 6 september 1999

**Plaats** : *Congrescentrum Het Tehuis, Lutkenieuwstraat 13 te Groningen*

**Aanvang** : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

**Thema** : *Het bekleemrecht*

**Spreker** : Dhr. C.G. Reinders

Dit altijddurend erfelijk recht komt alleen voor in de provincie Groningen. Het regelt de relatie tussen de blote eigenaar (formeel-juridisch eigenaar van de grond) en de vast bekleemde meier (eigenaar van het gebruiksrecht op die grond). Als tegenprestatie moet de bekleemde meier jaarlijks een bedrag, de bekleemhuur, voldoen en bovendien een bepaalde geldsom betalen in geval van huwelijk, van overgang zowel door overdracht als verkoop en door vererving. Als u voorouders heeft die agrariërs waren, zult u dit unieke fenomeen zeker tegenkomen in de archiefstukken. Spreker zal onder meer ingaan op de consequenties van dit zakelijk recht.

### Dinsdag 5 oktober 1999

**Plaats** : *De Bonte Koe, Spilsluizen NZ 9 te Groningen*

**Aanvang** : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

**Thema** : *'Daar gebeurde het ... over spannende gebeurtenissen in het Groningen van toen: Stadshistorie aangekleed'*

**Spreker** : Dhr. B. Hofman

Al meer dan zes jaar schrijft de spreker stukjes stadsgeschiedenis in de *Groninger Gezinsbode*. In zijn rubriek 'Daar gebeurde het' beschrijft hij steeds een droevige, opzienbarende of grappige gebeurtenis, die op een bepaalde plek plaatsvond. In zijn voordracht zal hij een aantal van deze 'uit het leven gegrepen' gebeurtenissen voor het voetlicht brengen.

### Woensdag 3 november 1999

**Plaats** : *Congrescentrum Het Tehuis, Lutkenieuwstraat 13 te Groningen*

**Aanvang** : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

**Thema** : *Geen blunders met opa's lengte en gewicht*

**Spreker** : Dhr. M.A. Holtman

Het thema van deze lezing is meten en wegen, waarbij de spreker een interessant beeld zal geven van meten en wegen in het algemeen en in Friesland, Drenthe, Stad en Ommelanden in het bijzonder.

Als genealoog komen we regelmatig in allerlei archiefbronnen maten en gewichten tegen, zoals gras, juk of deimt, mud, vörrels, spint of mengel, oord, maatje etc. De heer Holtman zal de oude maten en gewichten 'vertalen' in hedendaagse grootheden. Tevens zal hij zijn verhaal illustreren met de nodige afbeeldingen. Het zou leuk zijn als u een oude maat of gewicht meenam. Als u concrete vragen uit archiefstukken heeft, kunt u die vooraf schriftelijk of telefonisch bij het bestuur kenbaar maken. Behandeling vindt dan op de lezing plaats.

**Donderdag 2 december 1999**

**Plaats** : *De Bonte Koe, Spilsluizen NZ 9 te Groningen*

**Aanvang** : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

**Thema** : *Het Ambtboek: Een Prinsheerlijke bron*

**Spreker** : Mevr. E.A.T.M. Schreuder

Het Ambtboek van de Nassause Domeinraad maakte deel uit van de administratie van de Raad over de goederen van het huis van Oranje-Nassau vanaf de 16<sup>e</sup> eeuw. De – ook voor genealogen – interessante bron vermeldt 700 functies, 4000 personen en ca. 10.000 benoemingen van personen, die in dienst van de Oranjes zijn geweest. In het noorden had de vorst bezittingen in Friesland en op Ameland.

Spreekster behandelt de taken en werkzaamheden van de Nassause Domeinraad in het kader van het beheer van de goederen, de bewaard gebleven archieven en de bronnen voor historisch onderzoek, waaronder het Ambtboek.

In verband met de bouw van een ondergrondse parkeergarage bij de Westerhaven (bij bezoek aan het Tehuis) levert het parkeren daar mogelijk problemen op. Als u met de auto komt, moet u wat meer tijd nemen om een geschikte parkeerplaats te vinden.

De ondergrondse parkeergarage aan de Ossenmarkt (bij bezoek aan De Bonte Koe) is inmiddels wel open. Het is raadzaam van tevoren naar de openingstijden te informeren.



## Agenda

najaar 1999

- 4 sept. **Genealogische Ahnenbörse** in Nordhorn (D). Georganiseerd door 'Der Arbeitskreis Familienforschung der Emsländische Landschaft' in het Ev. Ref. Gemeindehaus *Am Markt*, 1 Lingener Straße, Nordhorn, 10–16 uur. Belangstellenden voor een gezamenlijke reis hierheen kunnen contact opnemen met Thijs IJzerman (telefoonnummer zie achterkaft).
- 2 okt. **Dag der Groninger Geschiedenis** en viering 75-jarig bestaan van de vereniging *Stad & Lande* in het gebouw van de *Groninger Archieven*, Cascadeplein 4 te Groningen, van 13.00 uur tot 18.00 uur, met:  
**Infomarkt** met speciale aandacht voor (1) archeologie in Groningen en (2) genealogie met computers (GenLias, internet) en **Boekenmarkt**;  
**Lezingen** over archeologie in Groningen en oud rechterlijk archief incl. landrecht etc.; deze lezingen worden twee maal gegeven.  
 Eerste ronde **Grote Groninger Geschiedenis Quiz**, waaraan iedere bezoeker kan deelnemen; de tweede ronde vindt later in het jaar plaats.

– **VER VAN HUIS – VER VAN HUIS – VER VAN HUIS – VER VAN HUIS –**  
 Schipper Gijsbert van Veen (oud 26 jaar en geboren te Zuidhorn) en Zwaantje de Rood (waarschijnlijk 28 jaar oud en geboren te Gouda) laten op 23-7-1822 in Utrecht een kind dopen. Ze liggen met hun schuit bij de Backersbrug, aktenummer is 823.

Bron: Burgelijke Stand Utrecht. Ingezonden door Eddy Landzaat, Groningen.



## Al het voorgestelde zoet is voor haar in bitterheid veranderd

door Jaap Hellinga

Jaap Hellinga schrijft regelmatig artikelen in de Leeuwarder Courant onder de titel *Dossier Leeuwarden*. Historische verhalen gevonden in het Gemeente Archief Leeuwarden. Met toestemming van de auteur nam ik twee (verkort) over waar Groningers bij betrokken waren. Nu volgt het eerste, in het volgende nummer het andere. De oorspronkelijke titel is gehandhaafd. Gevonden aanvullingen zijn tussen () geplaatst.

Het huwelijk van Simon Binkes en Metdina Sijpkens uit Eexta, gesloten op 3 juli 1768 in de Grote Kerk in Leeuwarden, zag er veelbelovend uit <sup>(1)</sup>. Beide kwamen uit aanzienlijke families. (Zij was op 16 februari 1744 in Eexta gedoopt als dochter van Tamme Sijpkens en Margarieta Piccard.) Hij was familie van de beroemde zeeheld Jacob Binkes en als belastinginnehmer genoot hij een uiterst riant salaris. Een man van aanzien. Vier jaar later had het huwelijksleven een uiterst wrange wending gekregen. "Al het voorgestelde zoet is voor haar in bitterheid veranderd", zo concludeerde raadsheer J. Boscha van de Hove van Friesland op 5 juli 1772. Metdina had een echtscheidingsprocedure aangespannen. Simon zag nooit een kerk van binnen en verkwistte zijn geld aan drank en vrouwen. Avond aan avond hing hij rond in "sulke plaatsen waar fatsoenlijke lieden niet souden durven verschijnen". De rechter vond het "zeedelijke gedrag van des Suppliantes man een bron van onheil".

De twee waren nog maar enkele weken getrouwd, toen Metdina Sijpkens "sig selve op instructie van haar man in de schulden had moeten steken". Hij gaf zoveel uit, dat ze geld moest lenen van haar vader, schoonvader en zelfs van haar dienstmaagd. Toen ze zich bij hem beklaagde vond hij dat zij zeurde en verbande haar naar de achterkamer. Om sterk te staan in de echtscheidingsprocedure hadden notaris Petrus Wierdsma en Metdina's broer, de predikant Henricus Sijpkens, een lijst van 539 belastende verklaringen verzameld. Voor het Hof van Friesland was alles duidelijk: Simon moest zijn mannelijke voogdij over Metdina Sijpkens afstaan. De volgende klap kwam op 25 september 1772 toen Simon een boete van duizend goud guldens kreeg voor overspel met Aaltje Doekes. Of hij ooit dat hoge bedrag heeft betaald, wordt niet duidelijk. In ieder geval verliet de echtbreker met stille trom de stad zonder ooit nog iets van zich te laten horen.<sup>(2)</sup>

1 Op 1 juni 1768 wordt te Groningen het huwelijkcontract opgemaakt tussen "de Wel-Edele Heer en Meester Sijmon Binkes, Agent van de Provintie Vrieslant, soon van den WelEdelgestrenghe Heer Mr Pierius Binkes, hooftcommijs van de gemeene middelen der Provintie Vrieslant & Mevrouw Anna Raarda Egtelieden woonagtig tot Leuwarden, als Bruidegom ter eener, & Juffer Metdina Sijpkens, doghter van de Heer Tammo Sijpkens en Juffrouw Margarieta Fosse Piccardt Egtelieden woonagtigh in de Eexta, als Bruit ter andere sijde".

2 Op 5 mei 1783 hertrouwt Metdina Sijpkens te Eexta (huwelijkscontract Groningen 17 april) met de commies Hendrik Joseph Gockinga; zij is dan weduwe van Simon Binkes. Zij overlijdt 81 jaar oud op 30 maart 1825 in de Peperstraat in Groningen. Haar man Hendrik Joseph Gockinga was reeds eind oktober 1787 daar overleden en in de Broerkerk begraven.





## Van de bestuurstafel B + B (Bestuur en Beleid)

door Thijs IJzerman, afdelingsafgevaardigde

In de vorige *HuppelDePup* schreef ik al over de contributieverhoging per 1 januari a.s. Ik heb toen namens onze afdeling voor het voorstel van het Hoofdbestuur (HB) gestemd voor de verhoging tot f 72,-. Eigenlijk hadden de afgevaardigden op de Algemene Vergadering (AV) nauwelijks de tijd om de verschillende voorstellen en alternatieven rustig te beoordelen op hun merites. Vlak voor de theepauze kregen we een voorstel van het HB uitgereikt met drie voorstellen, waarin ook de gevolgen van elk voorstel waren opgenomen. Verder waren er nog enkele voorstellen van afdelingen. Het agendapunt contributieverhoging stond meteen na de theepauze op de agenda, zodat we ongeveer een kwartier hadden om de gevolgen van het een en ander te bestuderen. Eigenlijk is dat veel te kort voor een zo belangrijk punt en het HB had ons meer tijd moeten geven voor nadere bestudering. Het beste zou geweest zijn als het tegelijk met de andere stukken van de vergadering was meegezonden. Nu moest alles in haast gebeuren. Ik begrijp wel dat het HB graag de agenda vlot wil afhandelen en op tijd wil eindigen (sommige afgevaardigden verlieten voor het einde van de vergadering al de zaal i.v.m. hun reistijden), maar besluitvorming moet zorgvuldig en afgewogen gebeuren, daar is de AV te belangrijk voor.

Naast *Gens Nostra*, wat alle leden ontvangen, bestaat er ook nog het Bestuursbulletin wat aan alle kaderleden wordt toegezonden. In het laatst verschenen nummer van april wordt o.a. melding gemaakt van de uitreiking van diverse ere-tokens van de NGV aan personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de NGV. Het zijn allemaal zilveren spelden. Naar aanleiding hiervan vraag ik mij af welke criteria er gelden om in aanmerking te komen voor een zilveren dan wel een gouden speld. Ik heb het idee dat daar geen duidelijke criteria voor bestaan en evenmin voor het erelidmaatschap. Ik vraag mij zelfs af of er wel een onderscheid gemaakt moet worden tussen goud en zilver. De indruk bestaat dat hoe hoger in de NGV, hoe groter de kans op goud of erelidmaatschap is. De adviescommissie 1997/1998, waar ik deel van uit maakte, heeft ook voorgesteld om het verschil tussen goud en zilver te laten vervallen en daarvoor in de plaats een systeem van certificaten in te stellen, waarbij personen die zich op een specifiek onderdeel verdienstelijk hebben gemaakt daarvoor beloond kunnen worden met een certificaat.

Voor afdelingen is het vaak moeilijk om leden die zich binnen de afdeling hebben ingespannen daarvoor passend te onderscheiden door middel van bijvoorbeeld een afdelingserelidmaatschap. Ik zal bij de voortgang en nadere invulling van de Nota over De Toekomst van de NGV voorstellen in deze richting doen.

Tot slot nog iets over de huisvesting in Naarden. Het laatste Bestuursbulletin bevatte een vrij uitgebreid en zeer informatief verslag van de huisvestingscommissie. De huur voor de Promerskazerne is officieel opgezegd per 1 april jl. Aan de Rijksgebouwendienst is gevraagd om na de restauratie een groter deel, minimaal de gehele rechterhelft, te mogen huren en wat daarvoor de voor-

waarden zijn. Wanneer we de huidige ruimte weer willen huren kost dat ca. f 117.000 per jaar en de hele rechterhelft kost f 290.000. Hierop is (nog) niet gereageerd. De commissie heeft in 1998 verschillende mogelijkheden elders onderzocht. Vele objecten vielen af vanwege een te hoge prijs, ongunstige ligging, te grote of te kleine omvang, onmogelijkheid tot inschrijving zonder mandaat van de Algemene Vergadering dan wel ligging buiten het beoogde gebied Hilversum-Utrecht-Amersfoort. Er zijn nog een paar locaties onderzocht die wel binnen het aangegeven gebied vielen, maar die om andere redenen afvielen. Een serieuze mogelijkheid is het gebouw van de openbare Bibliotheek in Soest, dat rond april 1999 ontruimd zou worden. De stichting die de eigenaar is, noemt een vraagprijs van f 1 miljoen, wat voor de NGV op te brengen is. Probleem is dat er een rechterlijk beslag op rust van twee projectontwikkelaars die de vraagprijs wilden betalen en daardoor gekocht meenden te hebben. De uitslag van een rechtbankprocedure werd in maart jl. verwacht. Het beslag betekent dat de eigenaar niet met andere partijen mag onderhandelen. Tot dusverre is dit pand het meest geschikte, maar men blijft uitkijken naar andere mogelijkheden. Hopelijk leest u in de volgende HuppelDePup daar meer over.



## Nieuws van de knipseldienst

door Eddy Landzaat

Reeds vele jaren is onze vereniging een knipselarchief rijk. In het begin ontstaan als een soort persoonlijke hobby van een van de toenmalige hoofdbestuursleden, bleek al snel dat dit archief in een behoefte voorzag. Inmiddels is de knipselcollectie uitgegroeid tot een volwaardige Dienst van onze vereniging, met een slordige 15 miljoen knipsels in de kasten. Vele honderden leden maken daar per jaar gebruik van.

In het archief bevinden zich allerlei advertenties en berichten over geboorte, ondertrouw, huwelijk, echtscheiding en overlijden. Doch men vindt er ook andere berichten zoals verloving, huwelijksjubilea, beroeps- en vrijwilligersjubilea, faillissementen, in memoria en tal van andere gegevens. Vaak zijn de gegevens in meer of mindere mate recent. Voor ons genealogen wil dat zeggen dat wij daarmee de wettelijke bewaartermijnen (deels) kunnen omzeilen!

Voor de toekomst van de Knipseldienst is het van belang het knipselbestand zo breed mogelijk te houden. Men probeert dan ook elke krant, tijdschrift of andere periodiek waarin genealogisch interessante informatie staat te verwerken en deze stukken uit te (laten) knippen. Een streven wat natuurlijk zeer moeilijk is, gezien de vele bladen. Toch wil ik bij deze een beroep op u doen om de Knipseldienst te helpen bij deze poging.

De meeste dagbladen worden op dit moment al geknipt. De problemen liggen met name bij de plaatselijke kranten, dorps- en wijkkranten en bladen van verenigingen en bedrijven. Aangezien deze bladen doorgaans week- of maandbladen zijn, kost het u weinig tijd om ze voor ons te verknippen.

Voor meer informatie of om u aan te melden als knipper, kunt u zich wenden tot bovengenoemde; adres en telefoonnummer staan op de achterbinnenkaft.



## Nieuws van de Contactdienst Gedeelten uit het bestand

door S.J. Smid (bewerkt door Henk Hartog)

Per september of oktober zal de heer S.J. Smid (Dorpsstraat 9, 9462 PJ te Gasselte) zijn werkzaamheden als CALS (Coördinator Afdelings Leden Service) namens onze afdeling beëindigen. Tot dan kunt u nog bij hem terecht met het insturen van het groene formulier met vragen en aanbod aan de Contactdienst. Het groene formulier wordt met deze *HuppelDePup* andermaal meegestuurd. Voor een nadere toelichting over het doel en het werk van de Contactdienst verwijzen wij naar *HuppelDePup* 1998 nr. 1, pagina 27.

Binnenkort verschijnt in *Gens Nostra* een oproep voor een opvolger van de heer Smid. Vereist zijn: enige vrije tijd, eigen PC (liefst notebook), een actieve opstelling en goede contactuele vaardigheden.

Onderstaand een gedeelte uit het bestand van de Contactdienst en wel het gedeelte over families uit de stad Groningen. Het overzicht is te lang om in één keer te plaatsen; de rest komt later. Wilt u nadere informatie over één of meerdere van de genoemde families en over degene, die het onderzoek naar die familie(s) in de stad Groningen heeft gedaan, neem dan contact op met de CALS (**gaarne een antwoordpostzegel bijvoegen**).

**Aaldriks** (1770-1970); **Aaldring** (1783-1874); **Aarts** (1869-1988); **Abeen** (1852); **Abels** (1763); **Adami** (1697); van **Adelsbergen** (1765-1882); **Adema** (1903); **Adriani** (1720-1810); **Agterbos** (1801-1987); **Agterdenbosch** (1805-1981); **Aikema** (1790-1934); **Alberda** (1625-1648); **Alberthoma** (1660); **Alberts** (1620 en 1675-1764); **Albracht** (1895-1988); **Aldershof(f)** (1778-1992); **Aling** (1687-1796); **Aljes** (1653); **Allard** (1968-); **Allershoff** (1593-1800 en 1880); **Allertshoff** (1650-1707); **Alons** (1988); **Altinck/Alting(h)** (1285-1990); van **Alzerda** (1772); **Ammermann** (1919-1961); **Amsink** (1709); **d'Ancona** (1865-1885); **Anken** (1711-1831); **Ansing** (1867-1936); **Appa** (1785-1828); **Appius** (1692-1726); **Arends/Arents** (1753-1960); **Arijs** (1680); **Arkema** (1900-1900); **Arkes** (1813-1884); **Atzema** (1823); **Auckis** (1675-1687); **Augrain** (1691-1740); **Augustijn** (1667); **Auwerda** (1600-1992)

**Baanus** (1800-1994); van **Baaren** (1907-1970); **Baarends** (1898-1959); **Bachg** (1905-1970); **Backer** (1868-1903); **Bakema** (1906-1959); **Bakker** (1700-1741, 1730-1940, 1789-1870, 1851-1971, 1853-1887, 1881-1962, 1910-1939, 1928-1932, 1958, 1975); **Balk** (1838-1910), 1996); **Balster** (1842-1863); **Banes** (1800-1994); **Barendorp** (1770-1870); **Barendse** (1730-1731); **Barlinckhof(f)** (1600-1700, 1737); **Bartels** (1804-1905); **Basseleur** (1724-1747); **Batisten** (1892); **Bazuin** (1851); **Bebing** (1852-1908); **Becherer** (1643-1789); **Beck** (1830-1995); **Beckeringh** (1706-1788); **ter Beek** (1668-1848); van **der Beek** (1668-1848); **Beekhuis** (1795-1825); **Beekman** (1825-1859); **Begerar** (1643-1834); **Bekenkamp** (1786-1888); **Bekkering** (1800-1900); **Bekkers** (1700-1992, 1903-1940); **Belkum** (1820-1837); van **Belkum** (1780-1900); **Bellinga** (1924-1932); **Bels** (1796-1892); **Belz** (1797-1831); **Benes** (1909-1946, 1986-1994); **Benniks** (1892-1957); **Bentem** (1733-1771); **Benten** (1892-1943); **Benthem** (1610-1704); **Bentum** (1733-1771, 1845-1908); **Berchman** (1655-1725); van **Berchuijs** (1708-

1831); Berends (1814-1814); Berg (1903-1985); van den Berg (1885-1945); ten Berge (1600-1991); van Bergen (1934-1949); Berger (1921-1923); Berghuis (1961-1994); Bernard (1769-1989); Best (1915-1985); Beugel (1961); Beukema (1910-1992); Beuks (1808-1828); **Biebericher** (1685-1950); Bielars (1790-1991); Bielderman (1967); Bierling (1733-1749); Bieruma (1686-1739); Bieze (1930); Bijker (1904-1995); Bijkerk (1825-1850); van Bijler (1600-1740); Bijma (1898-1936); Bilars (1790-1991); Birza (1958); **Blaauw** (1895-1958); Blanckstein (1649-1683); Bleker (1753-1990, 1801-1828, 1889); Blencke (1649-1740, 1764); Bloem (1936-1961); Bloemberg (1702); Bloemendaal (1972); Blok (1664-1718); **Bobbink** (1937-1971); Bodewes (1848-1965); Boekholt (1661-1745); Boelaars (1917-1918); Boelens (1882); de Boer (1901-1922, 1916, 1924-1972); Boerema (1869, 1924-1944); Boerhof (1863, 1954-1994); Boerlaes (1692); Boerman (1967); Boerstra (1881-1949); Bohemen (1830-1950); Bohmers (1733); Bohmert (1733); Bois (1882-1995); (van) Bolhuis (1680-1810, 1715-1760, 1781-1954, 1908-1942, 1972); Bolland (1950-1970); Bolmeijer (1906-1974); Bolt (1945); Bon (1845); Bond (1919); Bonder (1812-1977); Bonekamp (1747); Bonnes (1739-1774); Bont (1961-1990); Bontekoe (1848-1948, 1874-1958); Bonthuis (1903-1903); Boom (1884-1971); Boomgaard (1855-1855); Boon (1925-1993); ter Borg (1982); Borgers (1728-1844); Borgesius (1600-1690); Bos (1790-1900, 1902-1991, 1920-1988, 1993-1994); Bosman (1976); Boss (1888-1957); Bosscher (1822-1831); Bots (1926-1952); Botter (1800-1990); Bottert (1830-1900); Bottichius (1706-1726); Bouma (1800-1993, 1986); Bouman (1851); Bousema (1888-1956); Bouwer (1959); Bouwer (1992); Bouwes (1720-1990); Bouwman (1840-1881); Bouwmeester (1918); **Braa** (1636-1720); Bragt, van (1769-1821); Brakema (1920-1948); Brakkee (1937-1994); Brander (1845-1926); Brandlicht (1669-1755); Brands, Brans, Brants (1642-1990); Breede (1653); Bremer (1850-1950); Brian (1815-1951); ten Brink (1881-1978, 1889-1961, 1944-1953); Brinker (1800-1992); Brinkman (1844-1881, 1963); Brinks (1692-1719); Broeils (1610); Bron (1954-1984); Bronsdijk (1760-1860, 1791-1992, 1850-1950); Broos (1839-1839); Brouwer (1887-1887); Brouwers (1901-1956); Broyls (1603); Brughuis (1926-1975); Bruinewold (1693-1789); Bruins (1787-1808, 1829-1829); Bruinwold (1693-1773); Brunsvelt Keizer (1731-1807); Bröker (1634); **Buddeus** (1635-1700); Buirema (1717-1767); Buis-kool (1875-1910); Buitkamp (1794-1933); Bultena (1841); Buner (1862-1907); Bunt (1794-1829, 1860-1947); Burema (1677-1697, 1887); Burger (1798-1823); Burkels (1740-1991); Bus (1939-1961); Busscher (1784-1982, 1874-1948); Buttinger (1792-1863); Buurlage (1896); Bödeker (1836-1847)

**Calfsbeek** (1700-1780); van Calkar (1710-1733); Cardinaal (1818-1917); Carolus (1947-1988); Caspari (1819-1859); Caspers (1890-1960); ten Cate (1973); Cazemier (1768-1880, 1906-1914); **Christerius** (1819-1948); Christiaans (1793); Christiaansen (1844); **Cieremans** (1986-1990); **Claassen** (1792); Clant (1629-1671); Clant tho Nittersum (1657-1657); Cleij (1805-1915); Cloppenburg (1726-1730); **de Cock** (1675-1734, 1682-1800); Coenders (1599-1653); Coenders tho Ewsum (1599); Coenders van Helpen (1649, 1746); Coete (1690); Collast (1842); Cools (1881-1995); Coops (1816); Copinga (1842); Costers (1700-1740); van Couten (1749); **Crabbens** (1630); Crans (1628); Crans (1620-1640); Cretier (1892-1965); Criens (1888-1975); Crijns (1660-1800); Croons (1694-1715); **Cuijck** (1635-1700)

**Dagelet** (1767-1876); Dalmolen (1764-1992); van Dam (1700-1997); Danhof

(1966-1996); Darwinkel (1690-1710); Dassel (1912, 1993); Daum (1790); **Deeckens** (1661-1702); Dekker (1790-1815, 1914-1961); van Delden (1735-1761); Delger (1762-1990); Delicaat (1750-1888); Dellebarre (1904-1989); Der(c)ks (1680, 1681-1705, 1702, 1740-1751, 1760-1775, 1761); **Diderich** (1900-1974); Diepen (1907); Diepenbrock (1922); Diephuis (1972-1973); Dij(c)k (1629-1851, 1700-1750, 1916-1990, 1949); Dijkhuis (1674); van Dijk (1989); van de Dijk (1911-1986); Dijkema (1750, 1856-1955, 1967-1992); van Dijken (1919); Dijkstra (1909-1977, 1937-1943); Dillema (1959-1991); Dionet (1811-1891); van Ditmarsch (1957); Dix (1661-1685); **Doedens** (1600-1991); Doenga (1625); Dokkum (1902-1977); Dolfijn (1800-1993); Donkerbroek (1906-1914); Donselaar (1799); Dooyes (1846-1909); Dopheide (1785-1818, 1800-1980, 1818-1919); Dorenbosch (1880); Dorenbusch (1672); Dorlas (1780-1995); Douma (1923-1980, 1950-1984); Douwes (1736-1763, 1775-1986); **Draper** (1489-1993, 1795); Drenth (1906-1983, 1908-1958); Drewes (1850-1880); de Drews (1758-1822); van Driesten (1720-1848); Dronrijp (1691-1696); Drost (1791-1879); **Dubois** (1915-1969); Dull (1873-1873); Dunnebacke (1814-1931); Dupont (1776-1900); Duurkens (1739-1748, 1747-1790); Duursma (1920-1934); van Duynen (1706-1814); **Dykhuis** (1750-1960)  
**Ebels** (1702); Ebens (1878-1904); Ebling (1785); **Eckens** (1643-1767); **Eibergen** (1763-1991); Eikenhout (1870-1875); Eisses (1908-1931); **Elama** (1564-1684, 1650-1685); Elderenkamp (1785-1811); Elerie (1882-1918); Elm (1795-1831); van Elmpt (1842); van Elsgeest (1680-1770); Elsinga (1961); Eltingh (1749-1915); **Emmen** (1660-1830); van Emmerik (1759-1913); Emmius (1623-1708); **Engberts** (1912-1935); Ennen (1850-1860); Ennes (1865-1925); Entens (1599-1607); Enting (1892-1946); Entjes (1850-1969); **Epster** (1642-1762); **Erens/Erenst/Erents/Ernst** (1700-1850, 1764-1944); van der **Es** (1888-1992, 1915); van Essen (1641-1811); **Everaarts** (1891-1918); Evers (1845-1861); Everts (1759-1767); **Eylerts** (1730-1735)  
**Fahner** (1804-1874); **Feenstra** (1800-1982); Fekkes (1899-1990); Felix (1868-1873, 1908-1987); Fennema (1935-1957); Feringa (1840-1873); **Fikkers** (1750-1820); **Fland(e)r(h)ijn** (1680-1997); Flinterman (1948-1992); **Focken** (1848-1890); Fockens (1706-1740, 1878-1985); Foekens (1866); Folkers (1710-1963); Folkerts (1691-1717, 1880-1978); Folmer (1823-1889); Foppe (1920); Fortuin (1970-1978); Fox (1884-1946); **Franssens** (1803-1830); Frencken (1953-1965); Frijling (1680); Frix (1626-1643); Fryling (1701-1747)  
**Galdermans** (1948-1948); Ganzevoort (1859-1862); Gargotsky (1767-1784); Garmts (1781-1803); Garrelts (1827-1851); Ga(a)sendam/Gazendam (1783-1862, 1800-1994, 1870-1963); Gautier (1786-1850); **Geerlings** (1846-1868); Geersing (1884-1934); Geerts (1687, 1698-1761, 1767-1804); Geertsema (1675-1748, 1885); de Gelder (1865); Geniets (1819-1911); Gerbers (1712-1993); Gergoskei/Gergotsky (1767-1784); Gerlach (1883-1977); Gerlacijs (1656-1750); Gerlofs (1715-1765); Germeraad (1668-1995); Gerretsen (1895-1971); Gerrijts (1709-1730); Gerrits (1662-1725); Gerritsen (1908-1956); Geskes (1744-1774); van Gesselaer (1716-1718); van Gesseler (1708-1771); Gestius (1743); de Geus (1828-1832); **Gibcus** (1975-1987); (van) Giesen (1803); van Gils (1844); **van Glansbeek** (1700-1980); **de Goede** (1820-1866); Goutier (1818-1833); (de) **Graaff** (1828-1916, 1910); Graalman (1727-1926); Grabotsky (1767-1784); Grakist (1937-1940); Greven (1826-1826); Grijpma (1801-1872); de Grijs (1694-1811); Grit (1890-1890); Groen (1850-1950, 1910-

1943, 1927-1996, 1977); Groenbroek (1940-1989); van Groenenbergh (1855); Groenendal (1874); Groeneveld (1800-1900, 1831, 1887-1889, 1987); Grommel (1976-1978); van Gronsveldt (1733); de Groot (1926-1981, 1961); Groothuis (1793-1909); Gruno (1809-1828); **Guidon** (1650-1800) (wordt vervolgd)



## Onbekende bron:

732

door Antonia Veldhuis

Vaak grijp je als archiefbezoek(st)er naar dezelfde, voor jou bekende en vertrouwde inventarissen en boeken. Om iedereen te stimuleren ook eens verder rond te kijken duiken wij elk nummer in een voor ons onbekende bron en onderzoeken die voor u. Ook ditmaal slaagden we er weer in een (leuke?) voor u te vinden, waarmee u dagen, misschien zelfs weken vooruit kunt. Heeft u suggesties, dan houden we ons aanbevolen.

In de reeks onbekende bronnen zijn we deze keer voor u in toegang 732 gedoken, het Gerecht van Wedde, Westervoldingeland, Bellingwolde en Blijham. We bladerden diverse inventarisnummers door en uit de honderden verzoeken, geschillen, klachten selecteerden we een paar aardige voorbeelden.

In sommige boeken zit een index, maar vaak is het gewoon maar wat bladeren. Het is echter de moeite waard om dat eens te doen, vooral als men niet alleen data zoekt, maar ook de mensen een beetje wilt "aankleden". Af en toe moet er wel een woordenboek bij, want ook toen werden moeilijke woorden niet geschuwd.

**Inventarisnr. 14** (civiele zaken): Op de rechte dag van 28 juli 1777 is de uitspraak van een maandenlang slepende erfeniskwestie tussen Abraham Schmaal en Haitzen Haitzema, die vele bladzijden in beslag neemt. Haitzen wint. Dezelfde zaak vinden we ook in inv.nr. 703.

**Inventarisnr. 15** (ook civiel). Regtdag te Wedde van 20 juli 1788. Koopman N. Kranenborg als mede crediteur van Chr. E. Jungkenn te Wedde en de executie over den zelve hebbende bekomen. De goederen van Jungkenn moeten worden verkocht wegens niet betaalde verplichte mijnpenningen.

**Inventarisnr. 81** (verzoekschriften, evenals 82 en 85). Op 6 december 1763 komt er een verzoek van de volmachten van Blijham, Gerardus Haselhof en Willem Smaal, om alles te mogen aanwenden om het gat in de Hoornker Dijk te dichten. Ze zijn bang dat de ingezetenen van Blijham in de "grootste elende van de werelt zullen geraken", dat muren van huizen wegspoelen en dat men geruïneerd zal worden.

**Inventarisnr. 82**. Rekest van de erfgenamen van wijlen Harmannus Schmaal (overleden laastleden zaterdag 3 april) om meer vrienden voor het begravenismaal te noden dan volgens de wet van het jaar 1721 is toegestaan. Ondertekend: in qualite B. Smeding.

Het verzoek "word geacordeert, coll. accord B. Smeding, clerq". Jaar 1803

**Inventarisnr. 85**, datum 17 augustus 1786. Volgens aloud gebruik de toerbeurt ter verkiezinge van een nieuwe Adessor in het Criminele Gerigte dezer Heerlijkheid voor de Regtstoel van Bellingwolde en Blijham wordt eenparig verkozen Frerik Elzes, voornaam erfgezetene op de Hamdijk.

Idem, 9 augustus 1792. Rekest van Albertje van Oosten, echtgenote van wijlen

de adessor Heero Jans, voor enige dagen zeer subiet overleden zijnde.

**Inventarisnr. 152** bevat veel boedelscheidingen en verantwoordingen van voogden met namen van mensen uit Vriescheloo en Vlagtwedde.

**Inventarisnr. 496** (Gerecht van Bellingwolde en Blijham, aangiften van misdaden, met bijlagen):

- Maria de Cock aangebragt dat Derk Derk de Ruter op Pekela wonend haar uitgescholden had voor hoer, 8 september 1797. Getuigen zijn de naburen.
- Jan Engelkes Bos, teruggekeerd van een boeldag te Vriescheloo, is door Geert Husing twee maal voor de borst gestoten en in de sloot gesmeten, zodat klager bijna in het water gestikt is. Getuigen zijn Jan Haijes en Michael Jans van Wedde, Jan Egberts knecht bij Ede Alberts en Geert Lucas zoon van Lucas Engberts wonend te Hoorn, 29 maart 1805.
- Tamme Willems heeft aangebragt dat er een ruit uit zijn venster gebroken is en vier broden ontvreemd zijn in de nacht van zaterdag op zondag 9 juni 1788.

**Inventarisnr. 704** bevat veel boedelscheidingen en voogdenafrekeningen van personen uit de Pekela.

Sommige klachten uit bovenvermelde boeken geven aanleiding tot vooronderzoeken. Dit zijn losse pakken, per zaak genummerd en in de inventaris beschreven als bijlage I. Een paar voorbeelden:

**Inventarisnr. 570.** In 1789 is er een vooronderzoek naar de ruzie tussen W. Keun alias "de roode doctor" en Derk Jans Vos te Oude Pekela.

**Inventarisnr. 544** handelt over het geval Janeke-Jan Harkes. De laatste wreekt een geschil tussen Janeke en de broer van Jan.

In deze toegangen zitten ook boedelbeschrijvingen, meestal opgemaakt bij hertrouwen van de overblijvende partner. Deze zijn per jaar alfabetisch als bijlage II opgenomen en lopen van 1705 t/m 1811.

Ook de andere Gerechten kennen dergelijke archieven. De inventarissen zitten in rode mappen en liggen (op dit moment) in de kast onder de Rechterlijke Archieven. Even op een rij: Het Gerecht van Selwerd en Sappemeer kan men vinden in toegang 730, het Oldambt in 731, Westerwolde en Bellingwolde in 732, Fivelingo in 733, Hunsingo in 734 en het Westerkwartier in toegang 735.

#### ADVERTENTIE

### BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: [gwalter@noord.bart.nl](mailto:gwalter@noord.bart.nl)

Tel 050-312 25 23

Fax 050-318 66 30

**De specialist in het Noorden voor Groningana**





## Jeneverbranderijen in Groningen in 1818

door R.H.C. van Maanen, streekarchivaris West-Betuwe

### Inleiding

Tijdens mijn onderzoek naar 19e eeuwse jeneverbranderijen en -stokerijen stuitte ik op gegevens die in 1818 vermoedelijk ten behoeve van de belastingen verzameld waren. Ik heb de gegevens overgenomen en vergeleken met die uit 1816 en vervolgens in Van der Aa nagegaan wat hij in de jaren veertig vermeldde. Overigens pretendeer ik met dit verhaal geen volledigheid te geven, maar meer een soort "kapstok" voor verder onderzoek. Genealogen zullen over het algemeen trachten hun stamboom aan te kleden met achtergrondgegevens betreffende hun voorzaten. De afstand tussen 's-Gravenhage en Groningen zal ondanks de moderne vervoermiddelen toch gauw afschrikken om in het Algemeen Rijksarchief onderzoek te verrichten, laat staan in een "obsuur" belastingarchief. Ik houd mij aanbevolen voor meer gegevens over de vermelde bedrijven.<sup>1</sup>

### Enquête 1816

In de negentiende eeuw is door de rijksoverheid een aantal keren getracht de fabrieks- en industriërijverheid in Nederland in kaart te brengen. Voor de onafhankelijkheid van België hebben de gegevens zelfs betrekking op de gehele Benelux. De enquête over 1816 is gepubliceerd maar geeft helaas geen namen van de fabrikanten.<sup>2</sup> Helaas zijn alleen voor de stad Groningen gegevens uit 1816 gepubliceerd.

### Enquête 1818

In 1818 is een enquête gehouden, waarvan de gegevens in de periode 1819-1820 bijeen gesprokkeld werden. Bij toeval stuitte ik op deze gegevens die betrekking hebben op de Benelux voor wat betreft jeneverstokerijen en verder (gedeeltelijk) bierbrouwerijen en zeep- en zoutziederijen. In tegenstelling tot de enquêtes van 1816 en 1819 is die van 1818 voor zover ik heb kunnen nagaan niet gepubliceerd. De gegevens werden verzameld per arrondissement en vervolgens per ontvangerskantoor.

Volgens een opgave van 16 augustus 1820 bestonden in de provincie Groningen verscheidene stilstaande jeneverstokerijen. Hun kwijnende staat was hoofdzakelijk te wijten aan de hoge belastingen, geen afschrijvingen voor export en de belasting geheven over de gestobben (gistkuipen). Volgens de enquête werd in de stad Groningen jenever van rogge en gerst en ten plattelande van rogge, gerst, haver en boekweit gestookt. In principe was de jenever bestemd voor consumptie in de provincie en was in de afgelopen jaren slechts een enkele keer naar het buitenland geëxporteerd. Opvallend was – hetzelfde gold ook voor Drenthe en bijvoorbeeld Gelderland – dat uit dezelfde hoeveelheid beslag minder jenever werd gestookt dan door branders uit Schiedam en Zuid-Holland.

Doordat de namen niet altijd even goed leesbaar waren, kan ik niet voor 100% voor de juiste spelling in staan.



## Verschil branderij-stokerij

De begrippen jeneverbranderij en -stokerij worden door elkaar heen gebruikt. Een branderij produceert echter de moutwijn. Moutwijn is de grondstof op basis waarvan stokerijen of distilleerderijen jenever en alcoholische dranken stoken.<sup>3</sup>

## STAD GRONINGEN

In 1816 stonden er in de stad twee jeneverstokerijen waarin tien werknemers werkten tegen een weekloon van f 6,-. Voorheen verkeerden de bedrijven in een goede staat, maar nu was deze aan te merken als slecht. Dit laatste werd veroorzaakt doordat de wetgeving een vrije handel belemmerde. Het wegnemen van deze belemmering was noodzaak. De jenever was vooral bestemd voor gebruik in de provincie.

1818: Branders waren Albert & Jacob Hesselink (1) en Jacob Hesselink (2).

## DELFIJL

1818: Branders waren Jan G. Kool (3) en Willem H. Smit (4). Beide bedrijven waren al voor 1 december 1816 niet meer in werking.

## LEEK

1818: Jan D. Siegers (5). In de enquête opgegeven als thans buiten werking. Dit betekent dat hij na 1818 zijn activiteiten moet hebben beëindigd.

## ONDERDENDAM

1818: Jan Nevels (6). In de enquête vermeld als thans buiten werking.

## PEKELA

1818: Jacob Kollman (7) die ingaande maart 1818 het bedrijf beëindigde.

	A	B	C	D	E	F	G	H
(1)	15	29900	3	5400	33800	10°	f 4666	4 à 6
(2)	7	8800	1	200	-	-	-	-
(3)	4	3700	2	1100	-	-	-	-
(4)	-	-	1	200	-	-	-	-
(5)	4	3000	1	1600	6300	10°	f 876	2
(6)	18	20300	3	3800	29700	10°	f 4210	2
(7)	4	7700	2	3200	4200	10°	f 579	4

- A Aantal beslagbakken
- B Gezamenlijke bruto inhoud beslagbakken in vaten in liters<sup>4</sup>
- C Aantal ketels
- D Gezamenlijke bruto inhoud in liters
- E Hoeveelheid jenever in 1818 gestookt in liters
- F Middelbare graad van de gestookte jenever
- G Bedrag van het verschuldigde recht op fabricatie in 1818
- H Het aantal werknemers

### Noten

1. Gegevens over jeneverbranderijen in Drenthe zijn reeds door mij in het afdelingsblad *Threant* van de afdeling Drenthe van de NGV gepubliceerd.
2. Brugmans, I.J. *Statistieken van de Nederlandse Nijverheid uit de eerste helft der 19e eeuw*, 1956
3. Mout verkreeg men door gerst drie dagen in water te laten weken. Vervolgens werd de gerst op een stenen vloer gelegd waar het begon te kiemen. Na droging op de eest werd de gerst gebroken of gemalen. Het eindresultaat was mout. Vermengd met granen en toevoeging van gist werd in met water gevulde beslagketels hiervan het

beslag gemaakt. Na gisting kon het distillatieproces beginnen. De eerste distillatie vond plaats in de ruwketel, de tweede in de enkelketel en de laatste in de bestketel met als eindproduct moutwijn en nevenprodukten gist en spoeling. Tijdens elke fase neemt het alcoholpercentage toe tot uiteindelijk circa 46%. De spoeling of draf werd als veevoer gebruikt. In stokerijen werd vervolgens de moutwijn voor een vierde keer overgehaald of gedestilleerd tijdens welke fase kruiden als jeneverbessen e.d. werden toegevoegd.

4. Verhoeff, J.M. *De oude Nederlandse maten en gewichten*, 1983. Tussen 1820-1870 gold in Nederland het Nederlands Metriek Stelsel. Een vat was toen 100 liters groot, een pond stond gelijk aan een kilo en een kan aan een liter. Gelet op de aantekeningen in de lijsten zijn deze tussen 1819-1820 opgemaakt, dus kunnen we ervan uitgaan dat we het metrieke stelsel kunnen toepassen.

#### Bronnen

##### Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage,

- Archief ministerie van Financiën Directe Belastingen 1813-1823 inv.nr. 214.
- Aa, A.J. van der. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden*, letters B, C-D, H en J-K. J. Noorduyt en Zoon, Gorinchem, delen 2 (1840), 3 (1841), 5 (1844) en 6 (1846).
- Brugmans, I.J. *Statistieken van de Nederlandse Nijverheid uit de eerste helft der 19e eeuw*. Eerste stuk. M. Nijhoff, 's-Gravenhage, 1956.
- Damsma, D., J.M.M. de Meere en L. Noordegraaf. *Statistieken van de Nederlandse Nijverheid uit de Nederlandse Nijverheid uit de eerste helft der 19e eeuw*. Supplement. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1979, blz. 521.
- Verhoeff, J.M. *De oude Nederlandse maten en gewichten*. P.J.Meertens-Instituut, Amsterdam, 1983.



## Roodstaartje

door Petronella J.C. Elema

Na het overzichtje inzake een gezin Roodborstje (in: *HuppelDePup* 6 (1999) 1, pag. 16-17) raakte ik geïnspireerd om de dragers van een tweede, soortgelijke, vogelnaam uit te werken: het gezin Roodstaartje. Het bleek een herhalings-oefening: ook hier één gezinshoofd van die naam, rond 1800, met enkele dochters die eveneens zo voorkwamen.

Intrigerend was de familienaam van de vrouw en moeder van het desbetreffende gezin, Fennigje Willems. Zij kwam altijd als zodanig voor, ook bij haar eigen dood, behalve in de overlijdensakte van haar weduwnaar: daar heette zij opeens *Turk*. Kon dat wel – en dat voor mensen die aan het Egypteneinde woonden? Ja, dat kon: haar grootvader was een Jan Jans Turk geweest, en althans één zoon van haar zuster Elsie Willems ging eveneens met die naam door het leven.

Aardig was ook het eerste huwelijk van de dochter Grietje, dat nergens anders uit blijkt dan uit de akte van haar tweede huwelijk (dat van 1812 dateert, dus juist binnen de BS valt), omdat het trouwboek van Wildervank uit deze periode niet meer bestaat. Haar eerste man was een Lucas Wichers Knoop geweest. Zo iemand bestond inderdaad, maar deze man was in die tijd nog keurig getrouwd en overleed pas in 1815. Bigamie misschien!? Nee, een vergissing: het ging hier om Lucas' zoon Wicher Lucas Knoop; hij was in 's Rijks zeedienst overleden, in een Belgisch hospitaal, en bij de akte die in Wildervank was ingeschreven was de naamsvolgorde verkeerd opgenomen. Dat was daar weliswaar gecorrigeerd door de nummers '2' en '1' boven de woorden te zetten, maar de latere fout was maar al te goed verklaarbaar ...

## Genealogie

**Harmannus Gerrits Roodstaartje**, ged. Wildervank tussen 1-1 en 17-1-1754, praamschipper, schippersknecht, overl. Veendam (oud 97 jaar (!), woonachtig aan het Egypteneinde) 29-9-1844, zn. van Gerrijt Harms en Greetje Jans; tr. Wildervank 7-12-1775 **Fennigje Willems [Turk]**, geb. (volgens overlijdensakte) Hoogeveen (Drenthe) 1748/49, ged. Veendam 5-6-1751, overl. Wildervank (huis no. 277, oud 79 jr.) 15-5-1828, dr. van Willem Jans en Hilligje Teissens.



Uit dit huwelijk:

1. **Grietje**, ged. Wildervank 8-3-1778
2. **Hilligje**, ged. Wildervank 27-8-1780  
Was zij gehuwd? Zij zal allicht niet zeer jong zijn gestorven, anders was haar voornaam wel opnieuw gebruikt bij een van de twee jongere zusters. Ik vond haar niet onder de naam Hilligje Harmannus, maar zoals gezegd, het trouwboek van Wildervank ontbreekt over de relevante periode. Hoewel ik haar binnen de BS niet als Roodstaartje in de klappers aantrof, kan zij toch wel nageslacht hebben gehad.
3. **Grietje Harms Roodstaartje**, ged. Wildervank 12-9-1784, arbeidster, overl. voor 1846 (niet gevonden); tr. (1) (trouwboek Wildervank ontbreekt) **Wicher Lukas Knoop**, ged. Veendam 15-2-1784, overleden in 's Rijks zeedienst als matroos op het oorlogsschip *De Pacificateur* (in het hospitaal te Hemiksen, België) 11-1-1812 (extract ingeschreven Wildervank 27-11-1812), zn. van Lucas Wichers Knoop, landbouwer, en Hilligjen Martinus Hoetjer; tr. (2) Wildervank 8-11-1812 **Harm Hindriks Nieman**, ged. Wildervank 28-8-1774, arbeider, overl. Wildervank (huis no. 368, oud 70 jaar, weduwnaar van Grietje Harmannus Roodstaartje) 8-10-1845, zn. van Hindrik Harms Nieman, catechiseermeester, en Wiepke Coops; hij was eerder gehuwd met Nieltje Pieters Bakker (overl. Veendam 24-2-1808).
4. **Jantje Harmannus Roodstaartje**, ged. Wildervank 14-10-1792, overl. Veendam (oud 76 jaar, woonachtig aan het Egypteneinde) 20-12-1868; tr. Veendam 7-9-1829 **Jacob Cornelis Dallinga**, ged. Siddeburen 9-8-1778, arbeider, overl. Veendam (oud 80 jaar) 26-11-1858, zn. van Cornelis Ennes (begr. Siddeburen 9-12-1800) en Arentje Freerks Dik (overl. Delfzijl 30-12-1819), eerder gehuwd met Frouwke Jans Koetze (overl. Veendam 19-12-1827).

Uit haar werd geboren:

- a. **Fennechien Geerts Ebels**, geb. Wildervank (aan het Oosterdiep, no. 277) 30-8-1817, overl. (als **Fennechien Roodstaartje**, oud 13 jaar) Veendam (huis no. 514, "staande in het Egypte") 14-5-1831.

## ADVERTENTIE

### **BOEKHANDEL** **van der LAAN & POSTMA**

**VALGE 3, 9965 PD LEENS, (0595) 571992**

Nieuwe boeken en antiquariaat  
Verzending door heel Nederland



## Opgespoord in het Nederlands Spoorwegmuseum

door Alex J.H. van Marion, conservator Nederlands Spoorwegmuseum

### 1. Inleiding

In de negentiende eeuw behoren de gezamenlijke spoorwegmaatschappijen tot de grootste werkgevers in Nederland. De Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij (**HSM**) (1837-1938), de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij (**NRS**) (1845-1890), de Nederlandsche-Centraal-Spoorweg-Maatschappij (**NCS**) (1860-1934), de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen (**SS**) (1863-1938) en in mindere mate de Noord-Brabant-Duitse Spoorweg-Maatschappij (**NBDS**) (1869-1925) hebben bij elkaar tienduizenden werknemers in dienst. Werken bij het Spoor heeft op velen een grote aantrekkingskracht: hoewel de arbeidsomstandigheden beslist niet optimaal zijn, kent men toch al vroeg pensioenvoorzieningen, en heeft men in vele gevallen recht op dienstkleiding, dienstwoningen en andere voordelen, die elders in de maatschappij nog geen gemeengoed zijn. Bovendien straalt het spoorwegbedrijf vooruitgang uit. Het beheersen van de nieuwste techniek en het instandhouden van het in die tijd modernste vervoermiddel geeft aanzien maar ook een grote verantwoordelijkheid. De reiziger, die dan nog geen goed alternatief heeft om van A naar B te komen, vertrouwt op de punctualiteit en de betrouwbaarheid van de spoorwegen.

Vooraf in het laatste kwart van de 19e eeuw ontstaat er een hevige concurrentie tussen met name de SS en de HSM. De maatschappijen hebben grote problemen met het medegebruik van elkaars lijnen en stations. De onderlinge wedijver is een van de vele onderwerpen die in de Spoorweg-enquête van 1882 aan de orde komen, maar van de daaraan verbonden aanbevelingen komt nog niet veel terecht. Het is pas onder druk van de moeilijke omstandigheden tijdens de Eerste Wereldoorlog dat de maatschappijen echt gaan samenwerken en het spoorwegnet vervolgens als geheel kan worden geëxploiteerd.

### 2. Utrecht Spoorwegstad

Met het in gebruik nemen van de lijn Amsterdam-Utrecht in 1843 wordt Utrecht spoorwegstad. Al kort daarna wordt de lijn doorgetrokken naar Arnhem en Emmerik en in 1855 neemt de NRS ook de lijn Utrecht-Gouda-Rotterdam in gebruik. De Staatsspoorwegen kiezen Utrecht als zetel voor directie en administratie. Als gevolg van de in 1917 onder de naam "Nederlandsche Spoorwegen" ontstane belangengemeenschap tussen de spoorwegmaatschappijen HSM en SS wordt het beheer van de maatschappijen in Utrecht gecentraliseerd. Tot een van de grote administratieve bestanden die naar Utrecht overgebracht worden behoren de personeelsboeken van de verschillende maatschappijen. Na de Tweede Wereldoorlog draagt de inmiddels N.V. Nederlandsche Spoorwegen de personeelsboeken over aan een andere Utrechtse spoorse instelling, het Nederlands Spoorwegmuseum.

### 3. De personeelsarchieven van het Nederlands Spoorwegmuseum

Het Spoorwegmuseum wordt in 1927 op initiatief van de Nederlandse Spoorwegen opgericht. Aanvankelijk vindt het museum onderdak in de administratie-

gebouwen van de spoorwegen in Utrecht, maar moet daar in 1942, op last van de Duitse bezetter die meer ruimte nodig heeft, uit verdwijnen. Via onderdak bij het Rijksmuseum in Amsterdam kan pas in 1953 de huidige behuizing in het voormalige Maliebaanstation uit 1874 worden betrokken. Het museum, dat in 1989 ter gelegenheid van 150 jaar spoorwegen in Nederland een volledige herinrichting ondergaat, ontvangt hier gemiddeld 150.000 bezoekers per jaar en behoort daarmee tot de grotere musea van ons land.

De personeels- of stamboeken, waar het hier uiteindelijk allemaal om gaat, worden lange tijd aan NS in bruikleen gegeven, maar keren in 1992 terug naar het museum.

#### 4. "Mijn overgrootvader werkte bij het spoor ..."

Vrijwel dagelijks komen er bij het Nederlands Spoorwegmuseum brieven binnen die beginnen met de zinnen: "Mijn overgrootvader werkte bij het spoor maar ik weet niet precies waar en bij welke maatschappij. Heeft u zijn personeelgegevens?" Volledige naam en geboortedatum zijn meestal voldoende om vast te stellen of de gezochte gegevens inderdaad aanwezig zijn, maar soms is de woonplaats van degene naar wie onderzoek wordt gedaan een belangrijk hulpmiddel. Dat komt omdat het spoorwegnet tot 1917 niet als één geheel werd geëxploiteerd, maar in delen door de verschillende maatschappijen. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de belangrijkste lijnen.

**Staatsspoorwegen:** de lijnen Zwolle-Meppel-Leeuwarden, Zwolle-Meppel-Groningen, Harlingen-Leeuwarden-Groningen-Nieuweschans, Arnhem-Zutphen-Deventer-Zwolle (samen het Noordernet genaamd); Vlissingen-Roosendaal-Breda-Tilburg-Den Bosch-Nijmegen, Utrecht-Den Bosch-Eindhoven-Venlo en Nijmegen-Venlo-Maastricht (welke lijnen het Zuidernet vormen). Aanwezig zijn: (1) De algemene stamboeken van het personeel van de Maatschappij. Dit archief omvat 202 delen met ruim 40000 stamboeknummers. Hierbij hoort een alfabetische index. De boeken zijn circa 1890 opgemaakt en tot 1 januari 1946 bijgehouden. In de boeken zijn gegevens opgenomen betreffende het algemene stamboeknummer, pensioenfondsnummer, naam, voornamen, geboortedatum, trouwdatum, vorig beroep, mutaties, standplaatsen, bezoldiging, aantal kinderen, beloningen, straffen en bijzondere bepalingen.

(2) De stamboeken van het personeel van de Centrale Werkplaats van de SS in Tilburg. Dit archief omvat gegevens van 1875 tot februari 1877 en van januari 1897 tot april 1942 en zijn bijgehouden tot 1946 en bevatten in hoofdlijnen dezelfde informatie als die in de algemene stamboeken.

(3) De stamboeken van het personeel van de Centrale Werkplaats van de SS in Utrecht. Dit archief omvat acht delen van 1899 tot 1946.

(4) Negen delen met registers van "Leden van het Pensioenfonds in volgorde der Nummers van de bewijzen van Lidmaatschap", bijgehouden van september 1873 tot september 1925. Uit genealogisch oogpunt gezien zijn deze archieven minder interessant, omdat het hier vooral om financiële gegevens gaat.

(5) Dat laatste geldt ook voor de 39 delen "Registers van deelgenoten van het Pensioenfonds SS" (1890 tot 1920), die identieke gegevens bevatten.

(6) Als laatste groot bestand zijn 34 delen aanwezig met een register van Gepensioneerden (dec. 1881 tot dec. 1925). Vermoedelijk zijn in dit laatste jaar ook de leden van de pensioenfondsen van de HSM, de NCS en die van de NBDS in de nummerserie opgenomen.

**Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij:** de lijnen Amsterdam-Haarlem-Leiden-Den Haag HS-Rotterdam, Amsterdam-Hilversum-Amersfoort-Zutphen, Hilversum-Utrecht Lunetten, Den Helder-Amsterdam, Schiedam-Hoek van Holland, Amersfoort-Kesteren en Zutphen-Winterswijk.

(1) De kern wordt gevormd door in totaal 21 delen indiensttrekkingen personeel betreffende de jaren 1839-1908, vanaf 1857 onderverdeeld in personeel werkzaam bij de Dienst van Tractie en Materieel, de Dienst van Weg en Werken en de Dienst van Vervoer en Handelszaken. Per dienst zijn klappers aanwezig. De boeken bevatten minder gegevens dan de stamboeken van de SS. De HSM geeft echter wel de reden voor ontslag aan (bv. n.a.v de spoorwegstaking 1903 of wegens "misbruik van sterken drank").

(2) Rondom bovengenoemde kern is nog een aantal delen met gegevens aanwezig van personeel werkzaam bij de verschillende secties van de spoorweg Amsterdam-Rotterdam van de HSM. Deze boeken dateren van 1 januari 1847 en later. Daarnaast is er nog een bestand van 17 delen te raadplegen met personeelsgegevens van afdelingen als boekhouding, controle, locaalspoorwegen, goederentarieven, secretarie e.d.

(3) Personeelstamboeken (7 delen) van de Werkplaats Haarlem. Het betreft hier indiensttrekkingen van 1839 tot 1922. Alle delen bevatten gegevens als naam, voornamen, geboortedatum, vorig beroep, bezoldiging, mutaties en straffen.

(4) Registers van ambtenaren en beambten van de Werkplaats Haarlem (7 delen over de periode 1907-1960 en bevatten naast de hiervoor vermelde gegevens ook informatie betreffende het woonadres.

**Nederlandsche Rijn Spoorweg Maatschappij:** de lijnen Amsterdam Weesperpoort-Utrecht-Arnhem-Zevenaar (grens), Utrecht-Gouda-Rotterdam Maas, Gouda-Den Haag Rijnspoor, Breukelen-Harmelen.

(1) Aanwezig zijn twee delen indiensttrekkingen met index (jaren 1860 tot 1890). Een deel van het personeel van de NRS is terug te vinden in de algemene stamboeken van de SS, omdat de NRS per 15 oktober 1890 ophield te bestaan en het personeel op die datum werd overgenomen.

(2) Daarnaast bevinden zich nog vijf delen met gegevens van onder meer hoger (bureau)personeel in de verzameling.

**Nederlandsche Centraal Spoorweg Maatschappij:** de lijn Utrecht-Amersfoort-Zwolle-Kampen.

In tegenstelling tot de HSM en SS zijn er van de NCS nauwelijks personeelsgegevens bij het Nederlands Spoorwegmuseum aanwezig. Wel is een groot deel van het personeel, net als dat van de NRS, terug te vinden in de stamboeken van de Staatsspoorwegen (vanaf 1 mei 1919).

**Noord-Brabant Deutsche Spoorweg Maatschappij:** de lijn Boxtel-Gennep (grens)-Goch-Büderich.

Van deze maatschappij bezit het Nederlands Spoorwegmuseum geen personeelsarchieven.

Verzoeken om informatie betreffende personen die werkzaam zijn geweest bij de spoorwegmaatschappijen kunnen schriftelijk bij het Nederlands Spoorwegmuseum ingediend worden. Het adres is Maliebaanstation, 3581 XW Utrecht. Faxen mag ook: het faxnummer is 030-2318286.

Na 1 januari 2000 zullen de archieven worden ondergebracht bij Het Utrechts Archief.



Bij een van mijn eerste bezoeken aan het Rijksarchief Groningen, toen nog in het karakteristieke oude gebouw aan de St. Jansstraat, vond ik in het trouwboek van Bellingwolde van 1780 in duidelijk leesbaar handschrift: "*Den 10 Maij Jan Engelke van Loge in Oosvriesland nu alhier woonagtig en Trijntje Geerts van Bellingwolda*". Het was de vijfde huwelijksinschrijving van dat jaar. Zij was het negende kind van Geert Jans en Talle Berents, gedoopt 31 mei 1754.<sup>1</sup> Vooralsnog bleef Jans afkomst en leeftijd onbekend. Zoals wel meer gebeurde in die dagen kwam Jan vermoedelijk uit economische overwegingen naar deze kant van de grens. Uit stukken van latere jaren, met name bijlagen bij huwelijksakten van zijn kinderen, blijkt dat hij dagloner was. Het was al weer een aantal jaren later toen ik door het inzien van een oude jaargang van dit blad van het bestaan van Ortssippenbücher vernam. Correspondentie met het *Upstalsboom Gesellschaft e.V.* in Aurich, de uitgever van die boeken, bracht aan het licht dat het boek van Loga intussen uitverkocht was. Men was zo vriendelijk mij een kopietje te sturen met de gegevens van Jans ouders. Jan bleek inderdaad in Loga te zijn geboren, en wel op 30 april 1747, als zoon van Engelke Engelkes, timmerman, en zijn tweede vrouw Greetje Een (Grietje Euijen in latere Nederlandse documenten). Uit zijn eerste huwelijk had Engelke reeds een zoon en daarmee een opvolger in zijn bedrijf, zodat Jan op zichzelf was aangewezen om aan de kost te komen. Hij zocht zijn heil in ons land, waar in die jaren de vraag naar werkkrachten in het boerenbedrijf groot was. Engelke Engelkes wordt opgegeven te zijn geboren omstreeks 1710; de duitse registratie begint in Loga in 1728. We mogen daarom aannemen dat we hiermee de oudst bekende stamvader van onze genealogie hebben gevonden. De genealogie loopt dan verder als onder aangegeven, voorzover thans bekend. Opmerkingen en aanvullingen - de reeks is nog niet geheel compleet - zijn natuurlijk welkom.

- I. **Engelke Engelkes**, geb. Loga (Dld.) ca. 1710, timmerman, overl. Loga 10-8-1768; tr. (1) Loga 2-6-1732 **Gesche Henrichs**, overl. Loga 30-9-1745.

Uit dit huwelijk:

1. Rixte Engelkes, geb. Loga ca. 1733.
2. Frouke Engelkes, geb. Loga 6-11-1735.
3. Hinderkje Engelkes, geb. Loga 26-4-1738.
4. Engelke Engelkes, geb. Loga 31-10-1740.

Engelke Engelkes tr. (2) Loga 1-1-1747 **Greetje Een (Euijen)**, geb. Stickhausen (Dld.) ca. 1710, overl. Bellingwolde(?) voor 1796.<sup>2</sup>

Uit dit huwelijk:

1. Jan Engelkes, geb. Loga 30-4-1747, volgt II.
2. Harm Engelkes, geb. Loga 22-6-1758.

- II. **Jan Engelkes**, geb. Loga 30-4-1747, dagloner, overl. Bellingwolde 21-4-1826, ondertr. Beerta 16-4-1780; tr. Bellingwolde 10-5-1780 **Trijntje Geerts**, geb./ged. Bellingwolde 24/31-5-1754, overl. Bellingwolde 23-10-

1828, dr. van Geert Jans en Talle Berents.

Uit dit huwelijk: <sup>1</sup>

1. Engelke Jans Rozendal, geb. Nieuw Beerta 4-5-1781, ged. Bellingwolde 13-5-1781, volgt IIIa.
2. Geert Jans Rozendal, ged. Bellingwolde 21-3-1783, schoenmaker, overl. Bellingwolde 11-3-1814.
3. Tallehijn Jans Rozendal, ged. Bellingwolde 15-5-1785, overl. Midwolda 29-8-1824.
4. Rixte Jans Rozendal, ged. Bellingwolde 18-5-1788.
5. Harm Jans Rozendal, geb. 25-8-1792, ged. Bellingwolde 2-9-1792, volgt IIIb.
6. Berend Jans Rozendal, geb. 28-4-1795, ged. Bellingwolde 10-5-1795, schoenmaker, overl. Bellingwolde 11-5-1813.

#### TAK A

IIIa. **Engelke Jans Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 4-5-1781, bode (1808), schoenmaker (1833), overl. 10-5-1842; ondertr. Finsterwolde 10-4-1808, tr. Nieuw Beerta 15-5-1808 **Aaltje Jans Suurling**, geb. Oostwold 29-9-1782, ged. Oostwold 11-5-1794, bodin, overl. 10-12-1828, dr. van Jan Jans Suurling (Suirling/Suring) en Anje Jans.

Uit dit huwelijk:

1. Anje Rozendal, geb. Nieuw Beerta 10-7-1809.
2. Jan Rozendal, geb. Nieuw Beerta 24-8-1810, volgt IVa.
3. Geert Rozendal, geb. Nieuw Beerta 25-9-1811, overl. 9-10-1811.
4. Geert Rozendal, geb. Nieuw Beerta 10-12-1812, overl. 22-9-1831.
5. Pieter Engelke Rozendal, geb. Nieuw Beerta 4-7-1814, volgt IVb.

IVa. **Jan Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 24-8-1810, schoenmaker, werkman, overl. Het Bildt 8-4-1860; tr. Nieuwe Pekela 8-6-1833 **Elizabeth Hindriks Jager**, geb. Nieuwe Pekela 24-9-1810, overl. na 1862, dr. van Hindrik Konraads Jager, wever, en Trijntje Gerrits Barlagen.

Uit dit huwelijk:

1. Engelke Jans Rozendal, geb. Oude Pekela 20-11-1834; tr. Veendam 13-12-1862 Jantje van der Veen, geb. Veendam 8-4-1830, dr. van Jan Geerts van der Veen en Grietje Stevens Tamminga.
2. Hindrik Rozendal, geb. Oude Pekela 14-1-1838.
3. Pieter Rozendal, geb. Oude Pekela 14-5-1840.
4. Aaltje Rozendal, geb. Oude Pekela 24-6-1842.

IVb. **Pieter Engelke Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 4-7-1814, bode, overl. Nieuw Beerta 9-2-1872, tr. Finsterwolde 22-5-1847 **Anje Jans Suurling**, geb. Oostwold 13-10-1816, dienstmeid, overl. Winschoten 11-5-1890, dr. van onbekende man en Anje Jans Suurling, weversche.

Uit dit huwelijk:

1. Engelke Pieter Rozendal, geb. Nieuw Beerta 24-4-1849, smid, overl. 21-12-1915.
2. Jan Pieters Rozendal, geb. Nieuw Beerta 25-8-1851, volgt Va.

Va. **Jan Pieters Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 25-8-1851, voerman, commis-



sionair, overl. Winschoten 27-8-1901; tr. Bunde (D) 2-3-1876 **Trientje Oorlog**, geb. Bunde 1-5-1847, overl. Nieuw Beerta 7-12-1889, dr. van Geerd Harms Oorlog, arbeider, en Lamke Hinderks Bonk.

Uit dit huwelijk:

1. Pieter Rozendal, geb. Nieuw Beerta 3-5-1876, volgt Vla.
2. Geert Rozendal, geb. Nieuw Beerta 2-10-1878, volgt Vlb.
3. Anje Rozendal, geb. Nieuw Beerta 5-10-1881, overl. voor 1882.
4. Lamkea Rozendal, geb. Nieuw Beerta 6-10-1881, overl. Winschoten 16-1-1964.
5. Anje Rozendal, geb. en overl. Nieuw Beerta ca. 1886.

Vla. **Pieter Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 3-5-1876, smid, overl. Winschoten 21-3-1958; tr. 27-8-1908 **Antje Jacobs Beenders Meijer**, geb. Driesum (gem. Dantumadeel) 17-11-1878, overl. Winschoten 23-5-1912.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Pieter Rozendal, geb. Winschoten 6-10-1909, predikant, overl. Drachten 12-6-1977; tr. Winschoten of Uithuizermeeden 13-12-1938 **Wekelien J.T. Buffinga**, geb. Uithuizermeeden(?) ca. 1910.
2. Hiltje Rozendal, geb. Winschoten 16-12-1910, overl. Winschoten 25-3-1987.

Vlb. **Geert Rozendal**, geb. Nieuw Beerta 2-10-1878, (hoofd)onderwijzer, overl. Groningen 16-12-1962; tr. Winschoten 5-11-1903 **Grietje Schipper**, geb. Winschoten 24-4-1881, verpleegster, overl. Groningen 27-7-1956, dr. van Kornelius Schipper, landbouwer, en Bieke Kiewiet.

Uit dit huwelijk:

1. **Jan Engelke Rozendal**, geb. Winschoten 28-4-1904, onderwijzer, leraar, overl. Roden 7-5-1980; tr. Veendam 5-4-1929 **Fennechien Boiten**, geb. Veendam 13-4-1905, overl. Roden 26-10-1984, dr. van Jurrinus Henderikus Boiten, winkelier, en Berendtje van der Laan.<sup>3</sup>
2. **Kornelius Geert Rozendal**, geb. Winschoten 28-6-1905, bedrijfsleider boomkwekerij, overl. Glimmen 11-10-1960; tr. Doezum 7-5-1936 **Antje de Boer**, geb. Doezum 4-9-1908, overl. Glimmen 18-1-1976.
3. **Eefke Rozendal**, geb. Haren 6-7-1907, overl. Winschoten 16-9-1993; tr. Winschoten 6-6-1945, **Kornelis Geert Schipper**, geb. Winschoten 22-4-1910, landbouwer, zn. van Jan Schipper, landbouwer, en Geeske Wobbina Memming.
4. **Pieter Hendrik Rozendal**, geb. Haren 22-6-1909, onderwijzer, overl. Rotterdam 13-3-1948; tr. De Meern 20-8-1943 **Geertje Zwart**, geb. 24-7-1910, overl. Oud Beijerland 25-8-1994.
5. **Bieko Rozendal**, geb. Haren 18-12-1911, onderofficier Kon. Marechaussee, hoofd wagenparkbeheer Samsom, overl. Alphen aan den Rijn 2-4-1974; tr. (1) Hoogezand 22-7-1940 **Grietje Mulder**, geb. Hoogezand 17-8-1919, overl. Alphen aan den Rijn 28-4-1972; tr. (2) Alphen aan den Rijn 4-3-1974 **Pauline Boom**, geb. 29-1-1918, overl. Mississauga (Canada) 10-9-1991
6. **Trijntje Greta Rozendal**, geb. Haren 27-5-1922, verpleegster; tr. Nieuwe Schans 4-5-1949 **Pieter Berend Boelema**, geb. 't Zandt 1-2-1922, bankemployé, administrateur, zn. van Jan Boelema en Martina

Nienhuis.

7. **Lambertus Geert Rozendal**, geb. Haren 27-5-1922, predikant, tr. Kampen 1-11-1951, Josine Gunnink, geb. Kampen 3-4-1922, dr. van Julius Everhard Gunnink en Johanna Rutgerdina Marseille.
8. **'Ben Oni' Rozendal**, levenloos geb. Haren 27-5-1922.

#### TAK B.

IIIb. **Harm Jans Rozendal**, geb. 25-8-1792, ged. Bellingwolde 2-9-1792, wolkammer, dagloner, overl. Bellingwolde 25-12-1869; tr. (1) Bellingwolde 12-5-1819 **Janna Harms Bosscher**, geb./ged. Eexta 1/7-10-1798, dienstmeid (1819), overl. Bellingwolde 4-12-1824, dr. van Harm Engelkes Bosscher, schipper, en Angeniete Elias.

Uit dit huwelijk:

1. levenloos kind, geb. Bellingwolde 4-1-1821.
2. Jan Harms Rozendal, geb. Bellingwolde 27-11-1821, volgt IVc.
3. Harm Rozendal, geb. Bellingwolde 4-12-1824, volgt IVd.

Harm Jans Rozendal tr. (2) Bellingwolde 14-5-1831 **Elisabeth Tebben**, geb. Bunderhamrik (Dld.) 30-12-1800, dienstmeid (1831), overl. na 1869, dr. van Konraad Tebben, dagloner te Stapelmoor (Dld.), en Trijntje Karstens.

Uit dit huwelijk:

1. Trijntje Harms Rozendal, geb. Bellingwolde 23-3-1832, tr. Bellingwolde 18-5-1859 Hendrik Kruise, geb. Bellingwolde ca. 1831, zn. van Hindrik Kruise, dagloner, en Marieke Roelfs Kuiper.
2. Hinderika Rozendal, geb. Bellingwolde 17-9-1834.
3. Engelke Rozendal, geb. Bellingwolde 2-2-1837, overl. Bellingwolde 10-4-1838.

IVc. **Jan Harms Rozendal**, geb. Bellingwolde 27-11-1821, overl. Bellingwolde 2-4-1892; tr. Bellingwolde 8-5-1852 **Klaasje Busker**, geb. Oude Pekela, dr. van Harbert Klaassens Busker, schoenmaker, en Debora Berends Waalkens.

Uit dit huwelijk:

1. Harm Rozendal, geb. Bellingwolde 16-7-1853, overl. aldaar 10-9-1857.
2. Harbert Jans Rozendal, geb. Bellingwolde 17-3-1857, volgt Vb.

Vb. **Harbert Jans Rozendal**, geb. Bellingwolde 17-3-1857, ambtenaar 's Rijks belastingen te Roosendaal; tr. Meeden 17-12-1887 **Jantje Mulder**, dr. van Jakob Mulder, koopman, kleermaker, en Hillechien van der Laan.

Uit dit huwelijk:

1. Klaassiene Hillechiene Rozendal, geb. Roosendaal 26-2-1888.
2. Jacob Jan Rozendal, geb. Roosendaal 10-6-1889.
3. Jan Jacob Rozendal, geb. Roosendaal 15-1-1891.

IVd. **Harm Rozendal**, geb. Bellingwolde 4-12-1824, dagloner, overl. Bellingwolde 27-4-1900; tr. (1) Bellingwolde 2-11-1850 **Geertje Luppens Lups**, overl. Bellingwolde voor 1886.

Uit dit huwelijk:

1. Gesien Rozendal, geb. Bellingwolde 2-11-1852, naaister, overl. Bellingwolde 18-1-1880.

Harm Rozendal tr. (2) Bellingwolde 9-10-1886 **Harmke Geerdsema**, geb. 1836, daglonersche, overl. na 1900, dr. van Willem Arends Geerdsema en Fenna Lammerts Mulder, (wed. Jan de Wijk).

- 1 Met dank aan Harm Selling voor de aanvullende gegevens.
- 2 Verklaring voor notaris Mr. A.H. Koning te Wedde d.d. 19-4-1831, nr. 329.
- 3 Uit dit huwelijk o.a. Geert K.P. Rozendal, geb. 16-4-1930 te Wildervank, de auteur van dit artikel.



## De Noordelijke Archieven

onder redactie van Henk Hartog

**Groninger Archieven**, Cascadeplein 4 te Groningen, tel. 050 – 5992000

### 1. *GenLias-project*

Het GenLias-project is enige tijd geleden ook in de provincie Groningen van start gegaan. De *Groninger Archieven* kunnen nog steeds vrijwilligers gebruiken. Er is behoefte aan mensen, die op het archief in Groningen – er is een aparte ruimte hiervoor beschikbaar – reeds ingevoerde gegevens willen controleren. Ook is het mogelijk, wanneer u dat beter schikt, op de verschillende gemeentehuizen in de provincie gegevens in te voeren. Wie belangstelling heeft voor een van beide mogelijkheden wordt verzocht contact op te nemen met projectleider Bert Schut bij de *Groninger Archieven*.

### 2. *Cursussen najaar 1999*

Info bij de *Groninger Archieven*

Ook in het seizoen 1999/2000 worden er door de *Groninger Archieven* weer een aantal cursussen gegeven. Naast de gebruikelijke cursussen over genealogisch onderzoek (voor beginners en gevorderden) is er nu ook een cursus over het oud rechterlijk archief van vóór 1811. Centraal staan daarin familieverhoudingen en bezit (huwelijkscontracten–verzegelingen–voogdij enz.).

**Rijksarchief Drenthe**, Brink 4 te Assen, tel. 0592 – 313523

### 1. *Voortgang GenLias-project* (via Internet: [www.-lias.rad.archief.nl](http://www.-lias.rad.archief.nl))

Half juni was ongeveer 75% van de overlijdensakten ingetipt. De helft daarvan is inmiddels ook gecontroleerd en op de studiezaal via GenLias te bekijken. De overlijdens van de gemeente Anloo zijn ook al via Internet te raadplegen en de verwachting is dat er binnenkort meerdere gemeenten bijkomen.

### 2. *Aanwinsten bibliotheek*

Nieuw in de bibliotheek zijn o.a. de *Genealogie van de Drents-Groningse familie Alting* en de *Parenteel Salomons* (uit Gasselternijveen).

## ADVERTENTIE

Sommige boeken zijn onmisbaar bij historisch onderzoek. Dartoef rekenen we zeker de Bibliografie van Groningen, dat sedert 1983 inzicht geeft in publicaties in en over Groningen. Daarnaast is in onze boekhandel in Haren en Groningen (Zwanestraat) een uitgebreide afdeling Groningana aanwezig.

boekhandel

**Boomker & Savenije**

Rijksstraatweg 205 9752 BH Haren (Holland)  
Zwanestraat 11-13 9712 CK Groningen (Holland)  
Oude Kijk in 't Jatstraat 19 9712 EA Groningen (Holland)



## Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

onder redactie van Eilko van der Laan

### **De Groninger boer. De wording van een nieuwe plattelandselite 1775-1875.**

Redaktie Y. Botke en H. Maring. Uitgave van de opleiding Geschiedenis & Media van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL), 1999. Publikatie bij de tentoonstelling De Groninger Boer 1775-1875 in het Koetshuis van de borg Verhildersum te Leens van 19 juni tot 15 september 1999. 136 pag., ingenaaid, geill. f 25,-.

Bundel van artikelen over Groningse boerengeslachten, hun meubilair, kleding, feestredes, hun inboedels en natuurlijk hun boerderijen.

**Kroniek van Pekela 1599-1999.** D. Kuil. Uitgave van Futurum, Ten Boer, f 105,- incl. toezending; geb., 624 pag., met stofomslag.

Na 20 jaar gegevens verzamelen is deze kroniek uitgebracht ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan van de gemeente Pekela.

**Nieuw van de bijl. Driehonderdvijftig jaar Scheepsbouw langs het Winschoterdiep.** G. Blijham en W. Kerkmeijer. Uitg. HS Maritiem 1999. ISBN 9052941815, 250 pag., geb., geill..

Aan het begin van de turfontginningen, midden 17e eeuw, worden de schepen in Groningen gebouwd. Gaandeweg ontstaan de eerste werven langs het pas gegraven Winschoterdiep. De scheepsbouw zorgt voor economische bedrijvigheid ter plaatse. Rond 1750 wordt de vrachtvaart van belang. Nieuwe scheepstypen worden ontwikkeld. Tegenwoordig is er specialisatie in offshore vaartuigen, koelschepen, gastankers en containerschepen. Het Winschoterdiep is daarbij steeds meer een flessenhals in de tendens naar grotere vaartuigen.

**Eenrum.** Eindred. D.M.J. Molenaar. Uitgever Stichting Ainrom nait van Guster 2000 jaar. ISBN 9090126473, geb. geill. 232 pag. f 64,50.

Breed en diepgaand boek over de lange historie van Eenrum. Ieder facet van de gemeenschap wordt uitvoerig belicht. Van prehistorie en archeologie, kerk, kerspel, over heren, oorlogen, rampen, het bestuur, het onderwijs en zo verder. Werkelijk een voorbeeld voor alle dorpen die hun jubileum ook met een boekwerk willen gedenken.

**Westerkwartier. Zoals het was, zoals het is.** G. Feringa. Uitg. Banga Book Productions, 1999. ISBN 9080464333, f 49,95 geb., 176 pag.

Boek met foto's van vroeger vergeleken met beeldmateriaal van tegenwoordig. Nostalgie bladerwerk, met onderschriften en nauwelijks andere teksten.

**TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - TIP - T**

De overlijdensdatum van iemand die vóór 1806 is overleden is soms terug te vinden via de huwelijksakte of huwelijksbijlage van een van de kinderen of kleinkinderen. Het loont de moeite die (allemaal) na te zien.



**Westbrabanders onder elkaar, II** G.J.M. Blom (eind red.). ISBN 9090106650  
Uitgave van NGV afdeling West Noord-Brabant ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de afdeling. 160 pag., ingenaaid, geill. Bundel van twaalf genealogische artikelen over o.a. de families Soetens, Lindeloof, Timmermans en Van Ierland. Gedegen onderzoekswerk met een overzichtelijke index op achternaam.

**In Den Vreemde. Een blad voor geïnteresseerden in emigratie en immigratie.** Jaargang 6, nr. 3 sept. 1995. Correspondentieadres: A.J.Witte, De Kromme 3, 4421 ES Kapelle.

Het gehele nummer is gewijd aan Nederlandse emigranten uit de provincie Zeeland tussen 1880 en 1899, deel 5, een transcript door M.E. van der Boom-van Haren. Het is een lijst met vele namen, hun beweegredenen variërend van "gebrek aan werk" en "zucht naar bestaansverbetering" tot "om rechtsvervolgning te ontgaan".

**Hun naam was Heeres/Heres.** F. van Geldrop. Uitg. Alevo, Delft 1987, 48 pag., enkele illustraties. Met klein register.

Eenvoudige genealogie van de familie He(e)res uit Blijham. Stamouders zijn Gerdt Aelfs en Dewer Haickens, gehuwd op 12 februari 1650 te Blijham. Opvallend onder hun nazaten is de grote verscheidenheid aan kerkelijke gezindten.

**Familieregister R.K. Kerkhof Bedum (1876) 1877-1997** door O.J. Nienhuis, Roermond/Bedum 1998, 161 pag., geill., met index, f 42,50; te bestellen bij de auteur Florasingel 18, 6043 WD Roermond, bankgiro 35.17.25.784.

In de winter 1876/1877 werd in Bedum een RK-begraafplaats aangelegd, waar sindsdien ongeveer 600 parochianen zijn begraven. Een plattegrond met grafnummers is in het boek opgenomen. Alle begravenen zijn in dit familieregister per familienaam gerangschikt en vervolgens per gezin. De gegevens op de grafmonumenten zijn aangevuld met gegevens uit de Burgerlijke Stand, uit de verschillende begraafregisters, vanaf bidprentjes en uit advertenties. Zo ontstaat mede dankzij een aantal illustraties een vrij volledig overzicht van katholieke families in Bedum en omgeving. Een uitgebreide index ontbreekt niet.

**Met excuses aan de auteur voor het late tijdstip van de al in HDP 1998-3 beloofde uitgebreide bespreking van zijn zeer informatief werkstuk. Misschien een idee voor anderen om zijn voorbeeld te volgen, voordat de graven worden geruimd.**

**TREFFER – TOEVALSTREFFER – TOEVALSTREFFER – TOEVALSTREFFER**  
Kerkeraadsvergadering 7 maart 1786 art. 4: Pastoor A. Cranenborgh zegt dat zijn echtgenote een miskraam heeft gehad.  
(Kerkeraadshandelingen Wedde).



## Oproep beoefenaars ambachten en beroepen in Groningen

Werkgroep Aan 't Waark

### Werkgroep Aan 't Waark

De werkgroep Aan 't Waark is op zoek naar mensen die een ambacht of beroep in Groningen hebben uitgeoefend dat heden ten dage niet meer bestaat, of althans niet meer op de manier beoefend wordt zoals dat vroeger werd gedaan. Te denken valt aan ambachten en beroepen als graanarbeider, hoefsmid, stroperser, kiepkerel, ketellapper, scheepsjager, molenbouwer, kanaalgraver enz. De verhalen over hoe deze ambachten en beroepen voorheen werden uitgevoerd zijn, zo menen wij, uitermate interessant voor anderen, bijvoorbeeld voor jongere generaties. Een stuk geschreven historie dat hen kan helpen zich te identificeren met hun "woddels".

Wat wij willen is de betreffende personen – nu de mogelijkheid daartoe nog aanwezig is – interviewen en hun verhaal, samen met dat van anderen, bundelen tot een boek.

Vooralsintoen, voorzover ons bekend is, er geen vergelijkbare uitgave bestaat. Het is de bedoeling dat dit werk in het jaar 2000 zal verschijnen. Een en ander overigens afhankelijk van toegekende subsidies.

Wat wij u vragen is:

Kent u personen die kunnen en willen vertellen over hun oude ambacht of beroep en zoudt u zo vriendelijk willen zijn ons met hen in contact te brengen?

Werkgroep Aan 't Waark, *ambachten en beroepen in Groningen*, Postbus 1368, 9701 BJ Groningen



## Vragen en antwoorden

onder redactie van Thijs IJzerman

Voor de spelregels van deze rubriek: zie HuppelDePup nr. 1 van dit jaar, blz. 29

### ANTWOORDEN

#### 1999/05 HELDER/ZWART

Van de heer R. v.d. Ley te Groningen werd een kwartierstaat ontvangen van Ite Pieters Helder in negen generaties. Door de omvang (1½ blz.) kan hij niet in zijn geheel in deze rubriek geplaatst worden. Wellicht apart in een volgend nummer van HuppelDePup. Geïnteresseerden kunnen een copie opvragen bij de redacteur van deze rubriek. Denkt u daarbij om antwoordporto?

#### 1999/08 LAMERIS

Volgens het recent verschenen boek '*Naar school in de Ommelanden*' door J. Bottema (Bedum 1999) was Reinder Jans Lameris schoolmeester te Garn-

werd van 1791 tot aan zijn overlijden in 1792. Hij werd ged. te Obergum als z.v. Jan Frides, kleermaker te Mensingeweer en Obergum en van Jantje Reinders. Hij trouwde 12 juli 1778 (procl.) te Aduard met Baantje Jans (Huizinga); zij hertrouwde met Tymen Garmts en had in 1811 een winkel in Garnwerd.  
Redactie.

### 1999/20 TEN CATE

Ik ben in het bezit van het boek *Genealogie van de Groningse takken der (van oorsprong doopsgezinde) familie Ten C(K)ate uit Borne*. Mijn moeder heet Geertruida Ten Cate en stamt af van de genealogie der veenkoloniale tak A. Het onderzoek is gedaan en het boek is geschreven door de heer C.L. ten Cate. Ik ben zelf bezig dit boek in te voeren in mijn computer (GED.com-file).

Antwoord Liefke Ten Cate: Liefke ten Cate stamt af van de genealogie der Winschoter Ten Cate's. Deze tak staat beschreven in dit boek vanaf bladzijde 190 tot en met 197.

Onderstaande gegevens komen uit het boek (blz. 190):

Winschoter Ten Cate:

“Op 24 augustus 1819 overlijdt te Appingedam een Liefke ten Cate, volgens de opgaven in haar overlijdensakte omstreeks 1748 geboren te Nieuw-Beerta als dochter van een Warmolt Jans en Anje Alles. Zij was gehuwd met de ‘hovenier’ Berend Jansz. Toorn ‘in de Beerta’. Zij laat dan twee meerderjarige dochters na, waarvan één, Anje Toorn, op 17 december 1840 te Appingedam overlijdt, 56 jaren oud en geboren te Beerta.

Daarnaast overlijdt te Winschoten op 13 Mei 1803 een zekere Uneko Eeltjes, oud 53 jaren en gehuwd met een Aaltje Warmolts, dochter van Warmolt Jans en Anje Alles uit de Meden, overleden te Winschoten op 7 september 1804.

Deze Uneko Eeltjes en Liefke ten Cate waren dus zwager en schoonzuster van elkaar. Hoe de laatste aan haar familienaam Ten Cate gekomen is, was op geen enkele wijze te achterhalen tot op heden.

Uit het huwelijk van Uneko Eeltjes met zijn vrouw, die misschien ook wel Ten Cate heette(?), werden vier kinderen geboren, te weten Diewer, Eltjo, Anje en Warmolt. Deze laatste, geboren te Winschoten op 2 februari 1780, gaat zich dan ook Ten Cate noemen.

Ik heb deze Ten Cate's niet kunnen onderbrengen in onze Bornse Doopsgezinde familie. Het is mogelijk dat zij uit Hoogeveen of Avereest afkomstig zijn. De naam Warmolt zou daarop kunnen wijzen(?)”

Indien de heer/mevrouw E.C. ten Cate uit Zwolle meer gegevens wil uit het boek *Genealogie van de Groningse takken der (van oorsprong doopsgezinde) familie Ten C(K)ate uit Borne* dan kan hij of zij wel contact met mij opnemen.

Ik hoop dat de vraag hiermee is beantwoord.

Karel Kruijenga, Teisterbant 6, 9642 RG Veendam,  
E-mail: [kruijz.kjm@gironet.nl](mailto:kruijz.kjm@gironet.nl), tel: 0598-62823

### 1999/23 ARENDS

Er is ook een Friese familie Arends:

Arend Teerds, geb. ca. 1730, 1772 Doopsgez. Liefdeprediker, 1795 lid gemeen-

tebestuur Smallingerland, wonende te Drachten. Zoon: Teerd Arendz, geb. ca. 1765, diaken doopsgezinde gem., adj. maire en schout Drachten, later lid gem.raad Smallingerland. Zoon: Petrus Tjeerd Arendz, geb. ca. 1805 en Tjeerd Petrus Arendz, geb. ca. 1830. Dochter: Siewke Teerds Arends, geb. 19-2-1857 Middelgeest onder Boornbergum.

A. de Vries, Drachten

#### 1999/26 LIJPHART

Geertien Pieters Liepert, geb. Midwolda (Oldambt) 26-10-1783, tr. Berend Jans Doddema van en te Meeden. Vader: Pieter Joosten, geb. ca. 1749 Varsmoeth, Brandenburg (Dld.)

A. de Vries, Drachten

#### 1999/27 EEFTING/WILLEMS

Wij willen met deze brief een bijdrage leveren aan het tijdschrift HuppelDePup, nl. met een antwoord op vraag 1999/27 Eefting/Willems, van M. de Jong-van Geelen uit Valkenswaard:

Op deze vraag valt geen 100% sluitend antwoord te geven, omdat de bronnen uit Peize e.o. uit die tijd zeer schaars zijn. In het doopboek van Peize, dat in 1771 begint, vinden we op 2 augustus 1772 de doop van Willems zusje Jantien, overleden op 9 juli 1852 te Smilde.

De familie Eefting werd besproken door J. Eefting in een artikel in Spint Arwt'n, mei/juni 1974. De Jan Eefting die volgens dat artikel op 4 januari 1719 te Peize gedoopt werd, vestigde zich als 'mulder' te Peize, en is de vader van Willem.en Jantien.

Femke en Lars Roobol, Groningen

(e-mail: roobol@kvi.nl; www: <http://www.oprit.rug.nl/proobol>)

#### 1999/28 MAAT-WOLDA

Volgens Kroes: '*De Gietersen in Friesland*' blz. 187 zijn Jan Harmens Maat en Jutte Jans Wolda in 1813 in St. Johannesga getrouwd. Zie ook blz. 134.

A. de Vries, Drachten

#### 1999/31 GHIJSSELS-KRACHT

Een Pieter Kragt, ged. 30-4-1765 te Deventer, had nakomelingen in de V.S.

Een familie van Gijssel te Drachten stamt uit het Drentse dorp Gijsselte in de buurt van Meppel.

A. de Vries, Drachten

#### 1999/33-34-35 LUITJENS-MEIJNERS-EEBELES

Op een van de vragen van mevr. Veldhuis ontving de redactie een antwoord. Helaas is het om onverklaarbare redenen zoekgeraakt en is de afzender ook niet bekend. Wil degene die het antwoord opstuurde, dit nog eens doen?

#### 1999/36 ABELS

Het bewijs, dat Tewes Mensens – zoals verondersteld – inderdaad een zoon is van Menso Abels, is geleverd door Klaas Bijsterveld.

Jan Johan Kuiper, Hornhuizen



**1999/40 OPHEIKENS**

Een Roelf Heikens is ged. Oude Pekela 27-11-1786 (RK), z.v. Heike Heikens (Eyke Eykens) en van Keentje (Helena) Willems (Beijer), overl. te Oude Pekela. A. de Vries, Drachten

Opmerking Harry Opheikens: Dank voor de moeite, maar het is toch echt Opheikens.

**VRAGEN****1999/ 41 WOLTHUIS**

Voorgeslacht gezocht van Jan Pieters (Wolthuis), geb. Winschoten, ca. 1640, tr. vóór 1670 N.N. Zoon: Steven Jans Wolthuis, geb. Winschoten, 26-12-1670.

C.E. Kuipers, Drachten

**1999/42 DERKS**

Voorgeslacht gezocht van Harmen Derks, geb. ca. 1610, leerlooier in Winschoten, tr. vóór 1646 Wupke .... Zoon: Derk Hermans, ged. Winschoten 25-10-1646.

C.E. Kuipers, Drachten

**1999/43 CUIPER**

Voorgeslacht gezocht van Jasper Cuiper, geb. Winschoten, ca. 1610, tr. vóór 1646 Cornelia ?. Dochter: Trijntje Jaspers, ged. Winschoten, 20-12-1646.

C.E. Kuipers, Drachten

**1999/44 BUITENKAMP/TONKES**

Geruime tijd geleden heb ik in een tijdschrift een bericht gelezen dat de families Buitenkamp en Tonkes dezelfde stamouders zouden hebben. Wie weet in welk tijdschrift dit geweest kan zijn en ik wil graag in contact komen met de schrijver.

H.T. Keizer, Eelde.

**1999/45 GERRINGA**

Jacob Gerringa, geb. Meeden 7-5-1828, d.v. Jacob Jacobs Gerringa en Geertes Deddes Pater, tr. Nieuwe Pekela 13-10-1860 Luite Oomkes, geb. 19-9-1812 te Harkstede, wednr. Johanna Gorter z.v. Freerk Luties Oomkes en Wabegein Hindriks. Gevraagd: Plaats en datum overlijden beiden.

Jaennette van Willigen-Gerringa, Strijen

**1999/46 PATHUIS**

Annechien Pathuis, geb. Oude Pekela, 22-6-1818, d.v. Hindrik Pathuis en Rie-keltje Roelfs Schuring, tr. Nieuwe Pekela 9-2-1854 Deddo Jacobs Gerringa, geb. Meeden 18-3-1823, z.v. Jacob Jacobs Gerringa en Geertjen Deddes Pater. Gevraagd: plaats en datum overlijden Annechien Pathuis.

Jaennette van Willigen-Gerringa, Strijen

**1999/47 GERRINGA/BETTENBROEK**

Elsien Gerringa, geb. Nieuwe Pekela 4-10-1861, d.v. Hinderk Gerringa en Rie-keltje Mulder, tr. Nieuwe Pekela 30-1-1896 Geert Bettenbroek, geb. Veendam 11-3-1867, z.v. Klaas Bettenbroek en Jantje Mulder.

Gevraagd: plaats en datum overlijden beiden.

Jaennette van Willigen-Gerringa, Strijen

**1999/48 MARCKELS/CASPERS**

Hermanus Casper Marckels 'aus Groningen bürtig' tr. te Riepe (ca. 10 km. N.O. van Emden) 1724 Hische Harms uit Riepe. Hij overleed 12-11-1761 als Harmans Caspers te Riepe aan een wond die hij op 27 sept. door de Fransen had opgelopen. Op 27 sept. trokken zgn. 'conflanser' door Riepe en doodden er diverse dorpsbewoners. De familie naam Marckels werd na het huwelijk niet meer gebruikt en werd Hermanus uitsluitend Herman(us)/Harmans Caspars/Caspers genoemd.

Vraag: plaats en datum geboorte en voorouders van Hermanus.  
Reinhard Bruns, Emden.

**1999/49 VAN EIJSDEN/DE HEUS**

Wie heeft gegevens over de naam Van Eijdsen/Eisden en De Heus in Groningen?

S.J. van Eijdsen, Huissen

**1999/50 HOEKSEMA-RINGELS**

Bij acte van scheiding d.d. 31-1-1843 van wijlen Jan IJsebrand Hoeksema en zijn echtgenote Sibendina Ringels behoort o.a. tot de bezittingen "de eigendom (in beklemtrechtelijke zin) van eene boerenplaats gelegen op Den Ham groot in naam plm. 28 bunders, 63 roeden, thans bij Sibrand Klaassens Iwema en Jantje Raangs Raangs, ehelieden onder vaste beklemt in gebruik (... ) o.a. kad. bekend Aduard sectie F 106, 108 t/m/ 123 (...)". Er wordt geen titel van aankomst opgegeven. Kwam dit uit het bezit van de fam. Hoeksema of van de fam. Ringels? Zijn er een boedelinventaris en/of -scheiding bekend van de ouders van J.I.J. Hoeksema en/of S. Ringels? De ouders van J.I.J. Hoeksema waren IJsbrand Roelf Hoeksema en Akke Wyttes Cuperi en die van S. Ringels Udo Ringels en Henrica Smit. De eigendom is waarschijnlijk oorspronkelijk afkomstig van de stad Groningen.

M.J. IJzerman, Groningen

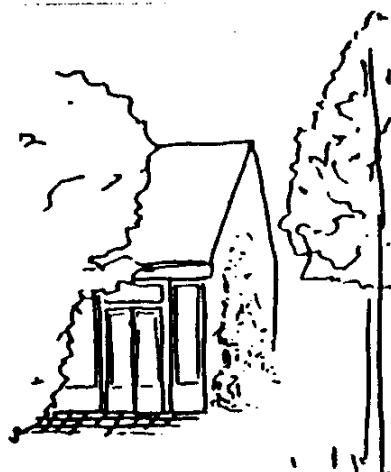
**Heeft u uit een van de in dit blad verschenen artikelen nieuwe gegevens gehaald? Wij zouden het leuk vinden dat van u te horen!**

## ADVERTENTIE

**Te huur:**

**Luxe vakantiewoning te Een.  
Gunstig gelegen tussen de archieven  
van Assen, Groningen en Leeuwarden.  
Vanaf f 250,- per week.**

**Fam. J. Hofman,  
☎ 0594 - 503 926 (niet op zondag)**



## Bestuur

van de afdeling Groningen en Noord-Drenthe van de Nederlandse Genealogische Vereniging

### Voorzitter

J.W.H. van Campen, De Hop 4, 9301 PM Roden, 050 - 501 82 14

### Vice-voorzitter / Penningmeester a.i. / Afgevaardigde

M.J. IJzerman, Hoendiep 117, 9743 AP Groningen, 050 - 311 97 07

### Secretaris / plaatsvervangend afgevaardigde

C.M.W. Hessels, Prof. van Giffenweg 10, 9804 RV Noordhorn, 0594 - 50 22 05

### Overige leden

H.J.E. Hartog, Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen, 050 - 525 33 33 (D.I.P.)

E. Landzaat, Soerabajastraat 57, 9715 LR Groningen, 050 - 573 57 74

A. Veldhuis, Dr. A. Plesmanlaan 75, 9269 PJ Veenwouden, 0511 - 47 58 98

Vanaf ongeveer 20 september is het (tijdelijk) adres van de heer Hessels:

De Heugden 253, 6411 DV Heerlen, 045 - 571 93 15

Kinn'n wie joe help'n ?

		BBS	Computers algemeen	Contactdienst	Genealogie Beginners	Genealogie gevorderden	Heraldiek	Hazadata	NGV Algemeen	Gens Data	Knipseldienst	ProGen	Internet	Kadaster	Notarieel
Ir. A. Daae	050 - 309 22 93						✓								
M.J. de Lange	058 - 280 24 85				✓	✓		✓							
C.M.W. Hessels	0594 - 50 22 05	✓	✓		✓				✓	✓		✓	✓		
M.J. IJzerman	050 - 311 97 07				✓	✓		✓	✓					✓	✓
J.W.H. v. Campen	050 - 501 82 14				✓						✓				
H.J.E. Hartog	050 - 525 33 33				✓	✓			✓						
Mw. A. Veldhuis	0511 - 47 58 98				✓	✓									
S.J. Smid	CALS: zie koft			✓											
P. Molema	079 - 342 36 80	✓	✓					✓					✓		
R.O. Roffel	050 - 577 04 01							✓							

